

VANHEMMUUDEN TUKEMINEN JOKELAN VANKILASSA

Sanna Erholm & Jyri Welling

Opinnäytetyö

Kevät 2015

Diakonia - Ammattikorkeakoulua

DIAK Etelä, Järvenpää

Sosiaalialan koulutusohjelma

Sosionomi AMK

TIIVISTELMÄ

Erholm, Sanna ja Welling, Jyri. Vanhemmuuden tukeminen Jokelan vankilassa. Diak Etelä, kevät 2015. Sivumäärä 60, 3 liitettä. Diakonia – ammattikorkeakoulu, sosiaalialan koulutusohjelma, Sosionomi (AMK)

Opinnäytetyön aiheena on vanhemmuuden tukeminen Jokelan vankilassa yhteydenpidon merkitys vankeuden aikana ja vankilan perhetyö. Lisäksi tehtiin tapaamisohjeistus vankien tapaajille. Tapaamisohjeistuksen teemme kaiken olemassa olevan teorian ja haastattelujen pohjalta. Haastattelussa kysimme muun muassa kuinka perhetyön koetaan onnistuvan tällä hetkellä ja miten sitä voitaisiin parantaa. Tapaamisohjeistus tehdään tukemaan perheen vierailua vankilassa.

Perhetyö on hyvin monimuotoista, ja sitä voidaan toteuttaa monella tavalla. Perhetyön tavoitteet määrittelevät sen, millaisilla toimilla sitä pyritään toteuttamaan. Se voi olla ehkäisevää tai korjaavaa tarpeen mukaan. Vankeus luo oman haasteensa perheen elämään. Vankilan perhetyöllä pyritään edistämään vangin perhesuhteiden säilymistä ja vähentämään vankeudesta johtuvaa haittaa, toisaalta vankilan perhetyö voi olla myös korjaavaa. Osana vankilan perhetyötä on myös yhteydenpito isän ja perheen välillä. Yhteydenpidon muotoina vankilassa ovat kirjeet, puhelut ja tapaamiset. Oppaamme on tehty tapaamisia varten.

Opinnäytetyömme on kehittämispainotteinen. Teoriaosuudessa analysoitiin perhetyötä, vanhemmuutta ja kiintymyssuhdeteoriaa, näitä teorioita olemme peilanneet vankilaolosuhteisiin. Työssämme käytiin läpi Jokelan vankilan tämän hetkiset järjestyssäännöt sekä tapaamismahdollisuudet. Tässä yhteydessä haastateltiin myös kahta rikosseuraamusasiantuntijaa Jokelan vankilasta. Heidän haastattelunsa antaa näkökulmaa tämän hetkiseen tilanteeseen Jokelan vankilan perhetyöstä ja yhteydenpidosta. Opinnäytetyön lopussa käytiin läpi oppaan sisältöä ja sen kokoamista, viimeisenä arvioitiin työn onnistuminen. Toimeksiantaja oli tyytyväinen oppaan sisältöön ja koimme, että työmme on onnistunut. Käytännön ehdotuksiimme yhteydenpidon keinojen parantamisesta kuunneltiin myös.

Opinnäytetyömme lopputuotteena syntyi ohjeistus tapaajille. Opinnäytetyömme pohjalta voidaan todeta, että suosituimpia yhteydenpitokeinoja ovat tapaamiset ja puhelinoimit. Ohjeistuksemme vankilalle tuo esiin sen, kuinka tapaajien tulisi toimia vankilaan tullessaan ja kuinka vankilan pitäisi valmistella tapaajia vierailua varten.

Asiasanat: vankila, perhetyö, yhteydenpito, opas

ABSTRACT

Erholm, Sanna ja Welling, Jyri. Supporting parenthood in Jokela prison. 60 p., 3 appendices. Language: Finnish. Järvenpää, Spring 2015. Diaconia University of Applied Sciences. Degree Program in Social services / Option in Social Services and Education. Degree: Bachelor of Social Services.

The subject of this thesis is supporting parenthood in Jokela prison with help of family work and to produce a handout for the visitors. The handout for meetings is made based on a theory and interviews. Our interview questions included questions such as how family work is succeeding at the moment and how it could be made better in the future. The handout for the meetings is made to support the family visit in prison.

Family work is diverse and it can be implemented in so different ways. Goals in family work define the way of method used. It can be preventive or mending depending from the situation. Imprisonment brings it its own challenges to the family life. Family work in prison aims to help inmates to preserve their family contacts and to decrease the inconvenience caused with imprisonment on the other hand prison family work can also be mending. A part of family work in prison is also contact between father and his family. Different ways to stay in contact are letters, phone calls and meetings. Our handout is made for meeting situations.

Our thesis is a development project work. In the theory part we analyze the family work as a concept and separately in prison, parenthood and attachment theory all these theories we have mirrored in to prison conditions. In this context we have interviewed two managers in Jokela prison. Their interviews offer insight for the situation at the moment with family work and communication in Jokela prison. At the end we have studied contents of the handout and composing it. Last chapter is evaluation how the work is succeeded. Our client was pleased with the results and we experienced that our work has succeed as expected. We also made suggestions to make communication possibilities better for prisoners. These suggestions were listened and some changes have been made accordingly.

The result for this thesis is the handout for the Jokela prison as this is a development project. Also we can come to the conclusion that most popular communication methods are phone calls and meetings. In the handout it is illuminate that how the visitor should conduct oneself when coming to prison.

Keywords: prison, family work, communication, handout

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	KEHITTÄMISPAINOTTEINEN OPINNÄYTETYÖ	2
3	MUUT TUTKIMUKSET	3
4	VANKILATILASTOT SUOMESSA	5
5	RIKOSSEURAAMUKSET	7
5.1	Rangaistusmuodot	8
5.2	Vankeusrangaistuksen alkaminen	9
5.3	Vankilat Suomessa	10
5.4	Rikosseuraamuslaitoksen arvot	11
6	JOKELAN VANKILA	12
6.1	Henkilöstö ja toiminta	12
6.2	Vapautuminen	12
7	KUNTOUTTAVAA TOIMINTAA RIKOSSEURAAMUSALALLA	13
8	PERHETYÖ	14
8.1	Perhetyö muurien sisäpuolella	15
8.2	Vankilan muurien ulkopuolella olevat lapset	16
8.3	Vanhemmuus vankilassa	18
8.4	Oikeus isään	19
8.5	Isyys	20
9	VANKEUDEN KÄSITTELYÄ	21
10	KIINTYMYSSUHDETEORIA	23
11	HAASTATTELUJA, PERHETYÖ VANKILASSA	25
11.1	Jokelan vankilan perhetyö	25
11.2	Rikosseuraamuslaitoksen linjaukset	26
11.3	Yhteydenpito ulkomaailmaan	27
11.4	Vanhemmuuden tukeminen	28

11.5	Ideoita oppaaseen	30
12	YHTEYDENPITO JA TAPAAMISET	31
13	JOKELAN VANKILAN TAPAAMISKÄYTÄNNÖT	35
14	OHJEISTUS	40
15	TULOKSET JA POHDINTA	42
	LÄHTEET	44
	LIITE 1: Tutkimuslupa	48
	LIITE 2: Kyselylomake	50
	LIITE 3: Jokelan vankila, Tapaajan opas	52

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aiheena on yhteydenpidon merkitys vankeuden aikana ja vankilan perhetyö. Opinnäytetyön tavoitteena on tehdä englanninkielinen opas vankien tapaajille. Opas tehdään englanniksi, koska näin se saadaan laajempaan käyttöön. Oppaan tarkoituksena, on selkeyttää tapaamisiin liittyviä toimenpiteitä ja käytäntöjä. Toimeksiantajalla eli Jokelan vankilalla ei ole tällä hetkellä voimassa olevaa ohjeistusta tai opasta vankien tapaajille.

Lähestymme yhteydenpidon merkitystä perhetyön kannalta, sillä yhteydenpidon säilyminen ja sen tukeminen vankeuden aikana katsotaan merkittäväksi osaksi vankilassa tehtävää perhetyötä. Jokelan vankila on miesvankila ja Jokelan vankilaan sijoitetaan erittäin runsas määrä ulkomaalaisia tutkinta- ja vankeusvankeja.

Vuosina 2011 - 2013 ulkomaalaisten vankien prosentuaalinen osuus vankilan vankivahvuudesta on vaihdellut 43 - 51 prosenttia. Suurin osa vankeudessa olevista miehistä on myös isiä, joilla odottaa muurin toisella puolella perhe. Oppaalla pyritään tukemaan perheen yhteydenpitoa vankeudenaikana ja helpottamaan tapaamistilanteista johtuvaa ahdistusta ja pelkoa, jotta suhteet perheen välillä, erityisesti isän ja lasten välillä pysyvät yllä vankeudesta huolimatta.

Työmme koostuu teoriapohjasta, kokemuksesta, haastatteluista sekä olemassa olevista ja tulevista laeista, säännöksistä ja säännöistä. Työ pohtii teorian pohjalta, miten vankeus vaikuttaa vanhemmuuteen. Pohdinta perustuu teorian tietoon. Psykologiseksi teoriaksi päädyimme ottamaan kiintymyssuhdeteorian, koska kyseisellä teorialla selitetään se kuinka kiintymyssuhde syntyy ja kuinka sitä voidaan ylläpitää.

Vankilaolosuhteissa suhde vanhemman ja lapsen välillä ei ole itsestäänselvyys ja koemme että kiintymyssuhdeteoria on paras teoria kuvaamaan vankeuden

aikaista vanhemmuussuhdetta. Lisäksi olemme keskittyneet vankilassa tapahtuviin tapaamisiin, yhteydenpitokeinoihin ja niihin liittyvään säännöstöön sekä sääntöjen luomaan mahdollisuuteen pitää yllä tuota aikaisemmin analysoitua vanhemmuussuhdetta. Haastattelujen myötä siirrymme itse ohjeistukseen ja siitä kertomiseen ja lopuksi analysoimme kehityshankkeemme onnistumista.

Oppaassa pyritään huomioimaan lapset ja heidän oikeutensa tapaamisiin vanhempansa kanssa. Ulkomaalaistaustaisten vankien ja heidän perheidensä välisissä tapaamisissa ongelmia syntyy helposti siitä, että henkilökunnalla ja perheellä ei ole yhteistä kieltä. Tämän takia oppaasta pyritään tekemään erittäin selkeä, helppolukuinen ja kuvitettu, jotta ilman hyvää englanninkielen ymmärrystäkin siitä on apua valmistautuessa tapaamistilanteisiin vankilassa.

2 KEHITTÄMISPAINOTTEINEN OPINNÄYTETYÖ

Opinnäytetyö on kehittämispainotteinen työ, jonka perusideana on tuottaa Jokelan vankilan toimeksiannon mukaisesti, englanninkielinen opas vankien tapaajille. Oppaan tavoitteena on selkiyttää tapaamiskäytäntöjä ja tehdä tapaamisesta helpompaa myös ulkomaalaiselle. Jokelan vankilassa tapaamiseen liittyy monia sellaisia käytännön asioita, joita tapaajan on hyvä tietää jo saapuessaan vankilaan. Oppaan tarkoituksena on, että tapaamiseen tuleva läheinen voi valmistautua jo ennen tapaamistaan tapaamisen käytäntöihin ja aikatauluihin. Etukäteen valmistautumalla voidaan välttyä monilta turhalta käytännön ongelmilta, jotka voivat mahdollisesti aiheuttaa jopa tapaamisen peruutumisen.

Vankilan tapaamisaikojen suhteen Jokelan vankilassa ollaan ehdottomia, joten niiden noudattaminen on tapaamisen toteutumisen kannalta tärkeätä. Etukäteen on hyvä tietää myös, mitä vankilaan saa tuoda, jotta tapaaminen ei peruunnu näiden ei sallittujen tuloisten vuoksi. Kaikki nämä perusasiat ja

säännöt on tarkoitus tuoda oppaan kautta tapaamiseen valmistautuville omaisille helpommin lähestyttäväksi.

Kehittämispainotteisen opinnäytetyön tavoitteena on käytännön ohjeistaminen, opastaminen tai ohjeiden järjeistämisen sekä uusien tuotteiden ja palveluiden suunnittelu, mallintaminen ja toteutus. (Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä 2010, 33 - 37.)

Opinnäytetyömme toimii produktiona Jokelan vankilan toimeksiannon mukaisesti. Produktio/tuotekehittely on lyhytkestoinen prosessi, jonka tarkoituksena on tehdä tuotos tietylle käyttäjäryhmälle ja samalla kehittää työvälineitä käytännön toimintaan. Produktiomme pohjautuu tämän hetkiseen teoria sekä asiantuntijatietoon yhteydenpidon merkityksestä vankeudenaikana, Jokelan vankilan päiväjärjestykseen ja järjestyssääntöön sekä vankeutta koskeviin lakiin ja asetuksiin.

Tutkimuksessa huomioidaan myös Rikosseuraamuslaitoksen (RISE) 6.3.2013 julkaisu, jossa uusien lapsi- ja perhetyön linjausten mukaan laitoksessa tehtävä vankilan perhetyö on yhteydenpidon mahdollistamista, keskusteluavun antamista, valmiuksien parantamista ja tukemista arjen toimintoihin, kasvatustehtävässä tukemista, vanhemmuuden arviointia ja yhteistyön tekemistä siviilitoimijoiden kanssa. Tutkimuksen johtopäätökset tehdään perustuen teoriaan ja käytäntöön.

Perhetyötä tehdään yhdessä perheen kanssa, mutta keskeisenä on aina lapsen edun turvaaminen. Pääpaino työskentelyssä on vangin ja asiakkaan kanssa tehtävässä työssä. Tavoitteena on, että vangin ja asiakkaan elämänhallinta ja omien voimavarojen käyttöönotto lisääntyy ja arjessa selviytyminen vahvistuu. (Rikosseuraamusvirasto 2013.)

3 MUUT TUTKIMUKSET

Vankila elämää on tutkittu monimuotoisesti ennenkin ja myös perhetyön kannalta katsottuna. Pellonpää Piia ja Peräinen Sanna- Kaisa ovat lähestyneet Vanki-

lan perhetyötä ”Saa halata”, vankilan perhetyö – vankiperheiden puolesta nimisessä opinnäytetyössään. Kyseisessä opinnäytetyössä on keskiössä vankilan perhetyö, jota on käsitelty perheen ja lapsen näkökulmasta. Työn toimeksiantajana on toiminut Kriminaalihuollon tukisäätiön (Krits) lapsi- ja perhetyön koordinaattori Tarja Sassi. Kyseisessä tutkimuksessa on ollut tarkoituksena selvittää mitä on vankilan perhetyö ja miten vankiperheet sen kokevat.

Tutkimuksen tulosteiden perusteella on voitu todeta, että vankilan perhetyössä on Suomessa vielä paljon kehitettävää, vaikka parempaan suuntaan onkin men-ty. Tuloksista kävi myös ilmi, että laitosten välillä on suuria eroja tapaamiskäytännöissä, lapsiystävällisyydessä ja perhetyön toteuttamisessa, avolaitoksiin oltiin yleisesti tyytyväisempiä kuin suljettuihin vankiloihin. Perheet pitivät tärkeänä lapsen ja vankeudessa olevan vanhemman välisen suhteen säilymistä, ja tapaamisten lisäksi toivottaisiin myös muita perhetyön muotoja. Parisuhteen hoitaminen koettiin ongelmallisena.

Vilja Inari Savolainen on tehnyt Pro gradu- tutkielman vuonna 2013, Helsingin yliopiston valtiotieteen tiedekunnassa nimellä, ”Vankeuden värittämä elämä - Vanhemman vankeustuomio osana lapsen elämää.”Kyseisessä tutkimuksessa tavoitteena on ollut selvittää, millainen kokemus vanhemman vankeus voi lapselle olla, ja millaisia merkityksiä kokemukset saavat osana lapsen omaa elämää. Yhtenä tutkimuksen näkökulmana on vaikeista lapsuudenkokemuksista selviytyminen. Tutkimus osoittaa, että vankeustuomioiden lähtökohdat ovat hyvin erilaisia, samoin kotiin jäävät perheet. Tietyn vankiperheen määrittelemine- on mahdotonta, niin erilaisia tarinoita perheistä kerrotaan. Erilaisista lähtökohdista huolimatta kaikki tämän tutkimuksen haastateltavat olisivat lapsuudessaan tarvinneet jonkinlaista apua tai tukea pärjäämiseensä. Tarjolla ollut apu ei kuitenkaan ole kohdannut perheen tarpeita. Tuen tarpeen selvittäminen onkin ensiarvoisen tärkeää vanhemman joutuessa vankilaan.

Vaikka tutkimuksia on tehty vankilan perhetyön näkökulmasta ennenkin, poikkeaa meidän lähestymistapamme muista tutkimuksista. Tutkimuksemme koskee vain Jokelan Vankilaa ja sen tuloksena on konkreettinen ohjeistus Jokelan vankilan tapaajille. Meidän tutkimuksessamme näkökanta on tuoda esille Jokelan vankilan perhetyön työmenetelmät sekä heijastaa näitä lapsen oikeuteen pitää yhteyttä isäänsä. Yhteydenpidon mahdollistaminen vangin ja hänen perheensä kanssa on vankilan perhetyön kulmakivi. Meidän työskentelymme tavoitteena oli helpottaa tätä työskentelyä ohjeistuksen kautta.

Vankilan perhetyö on Suomessa tällä hetkellä alkutekijöissään ja sitä pyritään koko ajan kehittämään lapsiystävällisempään suuntaan, joten se on tällä hetkellä ajankohtainen tutkimuskohde.

4 VANKILATILASTOT SUOMESSA

Suomen vankiloissa on päivittäin keskimäärin runsaat 3 175 vankia. Tämä on 18 % vähemmän kuin esimerkiksi vuonna 2005.

Vuositasolla rangaistusta suorittamasta vapautuu 5851 vankia, tämä tilasto on vuodelta 2013.

Samaan aikaan vapaudesta vankilaan siirtyi 5809 henkilöä. Rangaistuksien keskipituus on noin 10 kuukautta. (Rikosseuraamusalan vuosikertomus 2013, 5.) Vankien läheisten määrästä ei ole olemassa tutkittua tietoa tällä hetkellä. Vuonna 2002 selvitettiin vankeinhoitolaitoksen sijoittajyksiköissä 167:n yli kahden vuoden rangaistusta suorittavan vangin taustoja kuten perhetaustaa.

Selvityksen mukaan joka toisella vangilla on puoliso tai kumppani, samoin noin puolella vangeista oli lapsia. (Perhe muurin toisella puolella 2003, 50 - 51). Voidaan siis arvioida, että joka toisella vangilla on puoliso tai kumppani ja kaksi lasta. Näin vankeusrangaistus koskettaa jopa pariakymmentä tuhatta perheenjäsentä vuosittain. Tämä on vielä enemmän kuin noin 10000 henkeä, joka voidaan arvioida kahden läheisen mukaan.

Rangaistusta ei siis saa ainoastaan tuomittu itse, vaan siitä kärsii myös monet rikokseen syyttömät uhrit - vangittujen perheet. Usein ei tulla ajatelleeksi, että monet vangit ovat myös jonkun äitejä, isää ja puolisoita. (Ryynänen & Suomela 2011.) Ikärakenteet vankilassa ovat muuttuneet viimeisen kymmenen vuoden aikana. Alle 25-vuotiaiden vankeusvankien määrä on pudonnut kuusi prosenttiyksikköä, mutta samaan aikaan yli 50 -vuotiaiden vankeusvankien määrä on kasvanut. (Rikosseuraamustilastoja 2013, 6.) Näin ollen on myös todennäköisempää, että perheellisten vankien määrä on kasvanut, koska useimmiten yli 50-vuotiailla on perhettä.

Vankien keski-ikä on noin 37 vuotta vuoden 2013 tilastojen mukaan (Rikosseuraamustilastoja 2013, 8). Useat vangeista ovat siis siinä ikäryhmässä, joilla yleensä on alaikäisiä lapsia. On tutkittu, että alaikäisiä lapsia on yli kolmanneksella vangeista. (Sassi & Huhtimo 2006, 4.)

Rikosseuraamusviraston asettaman työryhmän (2002) tehtävänä olikin selvittää, kuinka vankeinhoidossa voidaan edistää vankien ja heidän perheidensä suhteita. Nykyään on alettu kiinnittää huomiota perhetyön vaikutukseen vangin kuntoutuksessa ja sen on nähty vaikuttavan muun muassa vangin yhteiskuntaan sijoittumisessa (Sassi 2012, 1). Tähän pyritään vastamaan uusimmassa Rikosseuraamuslaitoksen lapsi – ja perhetyön linjauksessa.

Opinnäytetyön aiheenamme on selvittää vangin yhteydenpitoa ja yhteydenpidon keinoja sekä yhteydenpidon vaikutuksia vankiin ja hänen perheeseensä. Lopulta tehdä toimiva ohjeistus siitä kuinka läheisten tulisi toimia tapaamisissa. Tämä helpottaa myös tapaajien asemaa, koska he tietävät säännöt jo ennen ensimmäistä vierailua. Vankilassa vierailu voi olla ensimmäisellä kerralla läheisille myös hieman järkyttävä tapahtuma.

Toisaalta nähdään itselle rakas ihminen, mutta toisaalta vankeustuomio voi tulla vangin läheisille järkytyksenä ja ensimmäinen vankilassa vierailu voi olla tunteiden sumentama. Toisaalta ei myöskään ole tietoa siitä, kuinka vankilassa toimitaan. Vierailua helpottaa se, että siihen voidaan ohjeistuksen kanssa

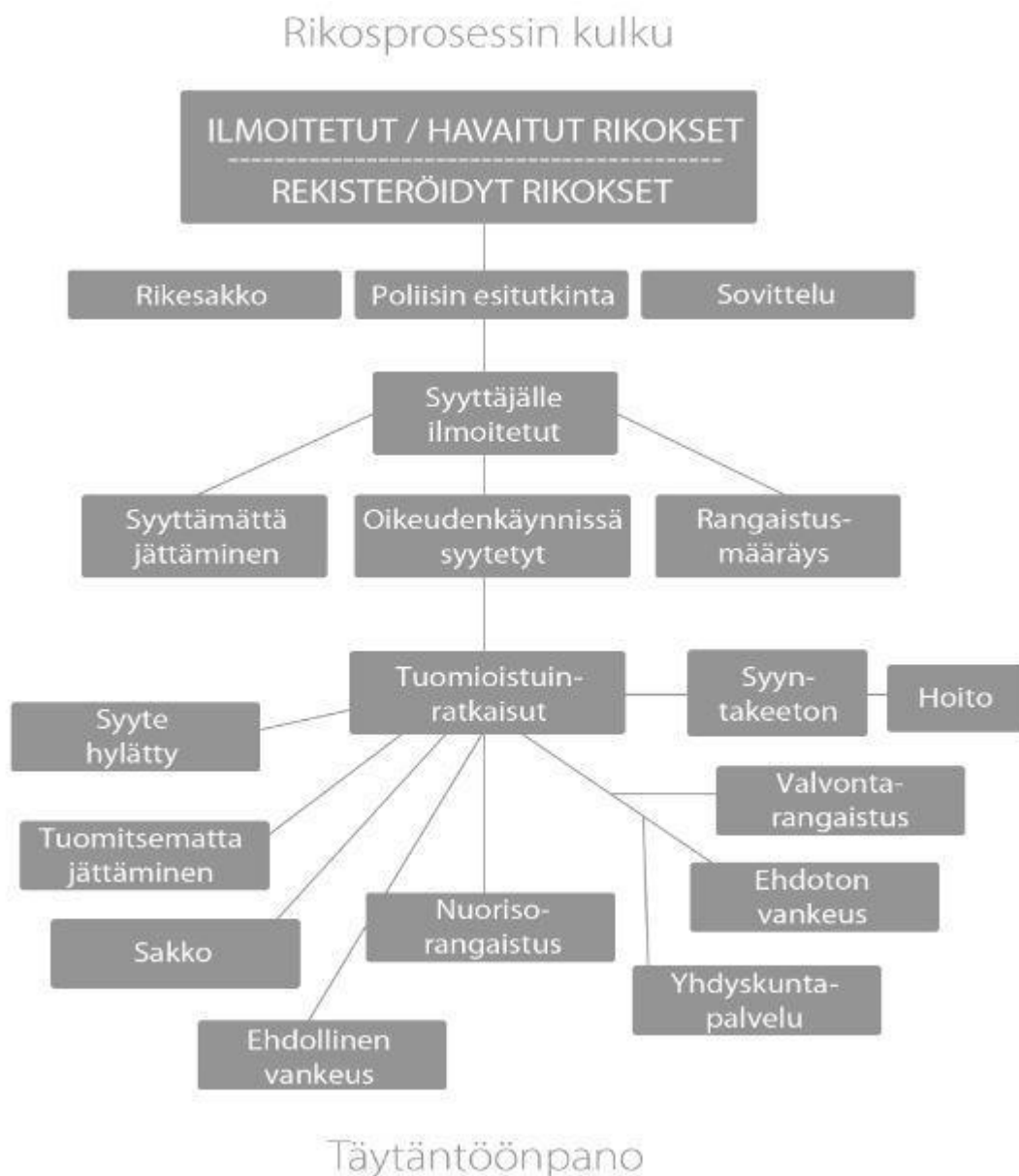
valmistautua etukäteen. Lähestymme aiheitamme perhetyön kautta, koska vankilan perhetyö pitää sisällään tapaamis- ja yhteydenpitokäytännöt.

5 RIKOSSEURAAMUKSET

Vankeusrangaistusta edeltää oikeusprosessi, jossa määrätään rikoksesta rikosseuraamus. Lopulta tämä prosessi päättyy vapautumiseen. Tämän prosessin vaiheet liittyvät oleellisenä osana opinnäytetyöhömmme, koska vangeista jokainen käy läpi tämän prosessin.

Suomen valtion kansalaisilla on henkilökohtainen eettinen velvoite noudattaa yhteiskunnassa vallitsevia arvoja ja normeja ja toimia niiden mukaan, sekä totella lakia. Perustelu sille, että jokaisen kansalaisen tulisi toimia yhteiskunnan lakien ja normien mukaisesti on kaikkien yhteinen etu.

Mikäli jotkut yksilöt rikkovat lakeja, heijastuu se yhteiskunnan hyvinvointiin heikentämällä sitä ja tätä kautta myös yksittäisten kansalaisten hyvinvointi heikentyy. Katsotaan, että lakien noudattaminen tuottaa yhteiskunnallista hyvää ja sen myötä myös lisää yksilön hyvinvointia. (Neiramo 2002, 36 – 37.) Alla olevasta kuvasta kuvio1. voidaan nähdä rikosprosessin kulku hierarkkisesti kuvattuna.

Kuvio 1. Rikosprosessin kulku (Portti vapauteen. Päivä kerrallaan 2012, 10.)

5.1 Rangaistusmuodot

Vankeusrangaistuksen tarkoituksena on lisätä vangin valmiuksia rikoksettomaan elämään edistämällä vangin elämänhallintaa ja parantaa sijoittumista yhteiskuntaan ja estää rikosten tekeminen rangaistusaikana.

Vankeusrangaistus tuomitaan voimaan joko määräaikaisena tai elinkautisena. Määräaikainen vankeusrangaistus voi olla vähintään 14 päivää ja enintään 12 vuotta. Yhteistä rangaistusta määrättäessä enimmäisaika on 15 vuotta. Vankeusrangaistuksia täytäntöön pantaessa vankeusrangaistusten yhteenlaskettu aika ei saa olla pidempi kuin 20 vuotta. (Rikosseuraamuslaitos.)

Elinkautiseen vankeusrangaistukseen voidaan tuomita vain harvoista rikoksista. Käytännössä tuomion voi saada vain murhasta tai kansanmurhasta. Elinkautisesta vankeusrangaistuksesta voi vapautua aikaisintaan silloin, kun vankilassaoloaikaa on kertynyt 12 vuotta. 21-vuotiaana tai sitä nuorempana tehdystä rikoksesta elinkautiseen vankeuteen tuomittu vanki voidaan päästää ehdonalaiseen vapauteen aikaisintaan, kun vankilassaoloaikaa on kertynyt 10 vuotta. Ehdonalaista vapauttamista koskevia asioita käsitellään Helsingin hovioikeudessa. Ennen kuin elinkautiseen vankeuteen tuomittu päästetään ehdonalaiseen vapauteen, hänet voidaan määrätä valvottuun koevapauteen. Elinkautisesta vankeusrangaistuksesta voi vapautua myös tasavallan presidentin armahduksella. (Rikosseuraamuslaitos.)

5.2 Vankeusrangaistuksen alkaminen

Silloin kun tuomittua ei määrätä oikeuskäynnin yhteydessä suoraan vangituksi, hän saa odottaa rangaistuksen täytäntöönpanoa vapaudessa silloin, kun annettu rangaistus on vähintään kaksi vuotta tai alle kaksi vuotta. Silloin jos on todennäköistä, että tuomittu lähtee pakoon tai jatkaa rikollista toimintaa, tuomioistuimien saa määrätä ehdottomaan vankeusrangaistukseen tuomitun vangittavaksi tai pidettäväksi edelleen vangittuna. (Huhtimo & Sassi 2006.)

Rikosseuraamusviraston oikeudellinen yksikkö ilmoittaa tuomion täytäntöönpanokelpoiseksi ja lähettää täytäntöönpanomääräyksen tuomitun asuinpaikan ulosottomiehelle tai kriminaalihuoltolaitokselle. Ulosottomies on tämän jälkeen yhteydessä aluevankilan sijoittajayksikköön vankilaan määräämistä varten. Tämän jälkeen ulosottomies määrää tuomitun

ilmoittautumaan vankilaan määrättynä aikana. Rikosseuraamusviraston on etsintäkuulutettava tuomittu, jos häntä ei tavoiteta. (Huhtimo & Sassi 2006, 8.)

Rikosseuraamusvirastolla on omat ohjeistuksensa, joiden mukaisesti vangit sijoitetaan eri vankiloihin. Vankeja sijoitettaessa vankilaan on otettava huomioon vangin kotipaikka, ikä, sukupuoli, terveydentila, yhteyksien säilyminen lähiomaisiin tai muihin läheisiin, rangaistuskertaisuus, vangin aikaisempi rikollisuus ja vangin oma toivomus sekä mahdollisuudet sijoittua toimintaan rangaistusajan suunnitelman mukaisesti. (Rikosseuraamuslaitos.) Käytännössä voi kuitenkin käydä niin, että vanki on kauempana perheestään koska osaltaan vankiloiden turvaluokitukset määrittävät vangin sijoituspaikan.

Vangeille laaditaan aina rangaistusajaksi suunnitelma yhteistyössä vangin sekä ammattilaistiimin kera. Suunnitelma kattaa elämän eri osa-alueet ja kaikista suunnitelman toiminnoista on oltava hyötyä valmiuksien saamiseksi elämään ilman rikoksia. Rangaistus ajan suunnitelma perustuu vangin tarpeiden ja riskien arviointiin. (Huhtimo & Sassi 2006, 9.)

Suunnitelmasta käy ilmi toimenpiteet vangin sijoittamisesta, rangaistuksen aikaisesta toiminnasta, valvotusta koevapaudesta, ehdonalaisesta vapautumisesta ja poistumisluvan myöntämisestä. Suunnitelman sisällössä huomioidaan vankeusrangaistuksen pituus, aikaisemmat tuomiot, vangin toiminta ja työkyky sekä hänen rikollisuudestaan, olosuhteistaan ja itsestään saadut tiedot. (Huhtimo & Sassi 2006, 9.)

5.3 Vankilat Suomessa

Suomen valtion rikosseuraamuslaitoksella on 26 vankilaa. Vanki suorittaa rangaistuksensa joko suljetussa vankilassa tai avolaitoksessa. Suomen vankiloista suljettuja laitoksia on 15 kappaletta ja avovankiloita 11 kappaletta. Avolaitoksiin sijoitetaan vankeja joiden katsotaan sopeutuvan suljettua laitosta vapaampiin oloihin. (Rikosseuraamuslaitos 2013.)

5.4 Rikosseuraamuslaitoksen arvot

Rikosseuraamuslaitoksen arvoihin kuuluukin turvata perusoikeudet ja ihmisoi-
keudet, kohdella tuomittuja inhimillisesti, asiallisesti ja tasavertaisesti. Rikosseu-
raamuslaitos myös sitoutuu toteuttamaan tuomion täytäntöönpanon niin, että se
tukee yksilöllistä kasvua ja kehitystä ja pyrkimyksiä rikoksettomaan elämään.
(Rikosseuraamuslaitos, Arvot ja strategia 2014.)

Kuvio 2. Rikosseuraamuslaitoksen strategia 2011-2020 (Rikosseuraamuslaitos, Arvot ja strategia 2014.)

Rikosseuraamuslaitoksen arvot ovat sellaiset, että ne pyrkivät auttamaan van-
keja rikoksettomaan elämään jatkossa, tähän pyritään myös verkostoyhteistyöl-
lä. Tämä on tärkeää siksi, että voidaan jatkaa vankilassa aloitettua perhetyötä
myös vankeuden jälkeen. Näin perhetyöstä vankilassa saadaan paljon kauas
kantoisempaa ja se kantaa todennäköisemmin pidemmällä kuin pelkkä vanki-
lassa tehty perhetyö.

6 JOKELAN VANKILA

Toimeksiantajamme Jokelan vankila kuuluu Etelä- Suomen rikosseuraamusalueeseen. Jokelan vankila on 84- paikkainen suljettu laitos, jonne sijoitetaan pääsääntöisesti tutkintavankeja. Tutkintavankien lisäksi Jokelan vankilaan sijoitetaan myös rangaistusvankeja ja sakon muuton rangaistusta suorittavia vankeja Etelä - Suomen läänistä. Jokelan vankilaan kuuluu suljetun osaston lisäksi 40 -paikkainen avovankila osasto, joka sijaitsee muurin ulkopuolella. Avovankilaosastolta on mahdollista käydä vankilan ulkopuolella opiskelemassa tai siviilitöissä. Vankien keskiluku vuonna 2013 oli suljetulla osastolla 96 ja avovankilaosastolla 46 (Rikosseuraamuslaitos 2013). Jokelan vankilaan ei sijoiteta naisvankeja tai alaikäisiä nuoria rikostentekijöitä.

6.1 Henkilöstö ja toiminta

Jokelan vankilassa työskentelee noin 90 henkilöä. Heistä valtaosa työskentelee valvonnan ja vanginkuljetuksen parissa. Jokelan vankilassa toteutetaan myös Antiriippuvuudet- inforyhmätoimintaa ja sakkovankien Selkis- päihdekurssia. Jokelan vankilan työtoiminnassa vangit tekevät erilaisia pakkaus- ja kokoonpanotöitä ja kalusteiden entisöintiä sekä vankilatilojen huolto- ja kiinteistöhuoltotyötä. Vankilassa on mahdollista opiskella lukion tai peruskoulun kursseja. Oppisopimuksella vanki voi opiskella verhoilijaksi. (Rikosseuraamuslaitos 2013).

6.2 Vapautuminen

Vanki voi päästä kesken tuomionsa ehdonalaiseen vapauteen, jolloin loppuosa rangaistuksesta suoritetaan vapaudessa. Vapautuminen on osa rangaistusajansuunnitelmaa ja vapauttamis- ja valvontasuunnitelma on

laadittava viimeistään puoli vuotta ennen vapautumista. Suunnitelmaa laadittaessa tarkastetaan vapaudessa selviytymisen edellytykset eli toimeentulo, asuminen ja sosiaaliset sidokset. Vangin suostumuksella on hyvä olla yhteydessä tarpeen mukaan esimerkiksi koti- ja asuinkunnan sosiaali-terveys- ja asuntohuollon sekä työvoimaviranomaisten kanssa. (Huhtimo & Sassi 2006, 12.)

Valmistelu vapauteen on hyvä aloittaa ajoissa, jotta asioiden hoito vangin siirtyessä siviiliin on helpompaa. Vangin on oltava tässä vaiheessa aloitteellinen myös itse, jotta hän varmasti saa tarvitsemansa avun. Vankeuden aikana muurien ulkopuolinen maailma unohtuu helposti ja vapautumisen tuoma odotus voi saada aikaan epärealistisia ajatuksia asioiden helppoudesta siviilissä. (Huhtimo & Sassi 2006, 12.)

Opinnäytetyössämme keskitymme suljetunlaitoksen toimintaan ja siellä tapahtuvaan perhetyöhön, koska muissa muodoissa, kuten avolaitoksessa esimerkiksi yhteydenpito on helpompaa ja näin helpottaa perhesuhteiden säilymistä ja ylläpitämistä.

7 KUNTOUTTAVAA TOIMINTAA RIKOSSEURAAMUSALALLA

Kuntouttavalla toiminnalla tarkoitetaan asioita, joiden avulla pystyttäisiin vaikuttamaan vankiin niin, että vapautumisen jälkeen hänen mahdollisuutensa selviytyä yhteiskunnassa paranevat. Vankeudesta vapautuvan isän liittyminen yhteiskuntaan ja perheen arkeen on tärkeä osa kuntoutusta. Kuntoutus on onnistunut silloin, kun se parantaa vapautuvan vangin mahdollisuuksia hyvään perhe-elämään ja yhteiskunnassa toimimiseen. (Andrews & Bonta 2010, 39.)

Rikosseuraamusalan tavoitteena on yhteiskunnan turvallisuuden parantaminen vähentämällä uusintarikollisuutta. (Uusitalo 2011.) Vankeusajan kuntouttavan toiminnan tarkoituksena ja tavoitteena on edistää vangin paluuta yhteiskuntaan, parantaa elämänhallintaa sekä estää rikoksia rangaistusaikana. Kuntouttava toiminta jakautuu uusintarikollisuuteen vaikuttavaan ohjelmatyöhön,

päihdekuntoutukseen ja muuhun sosiaaliseen kuntoutukseen. Kuntouttava toiminta vahvistaa valmiuksia rikoksettomaan elämäntapaan, ylläpitää tai parantaa työ- ja toimintakykyä ja tukee päihteettömyyttä. (Uusitalo 2011.)

Tärkeänä osana paluuta normaaliin elämään voidaan nähdä paluu perheeseen. Perhe on iso osa vangin tulevaa arkea ja mitä kauemmin vanki on poissa, sitä vaikeampaa paluu yleensä on. Voidaankin nähdä, että perhetyö vankilassa on myös omalla tavallaan kuntouttavaa toimintaa ja näin parantaa vangin mahdollisuuksia tulevaan rikoksettomaan elämään.

8 PERHETYÖ

Perhetyö on tärkeässä osassa vankiloiden vanhempi- lapsi- tapaamisia. Ilman perhetyötä ja perhetyöntekijöitä vankilassa olevan vanhemman ja lapsen suhde voi heikentyä tai katketa kokonaan. Perhetyön tehtävänä on voimistaa ja ylläpitää vanhemman suhdetta lapsiinsa.

Perhetyölle ei ole vain yhtä oikeaa määritelmää. Se on käsitteenä hyvin moninainen, ja sitä voidaan tarkastella monesta eri näkökulmasta. Perhetyötä voidaan lähestyä sen mukaan, missä sitä tehdään, kuten sosiaalitoimien perhetyö ja päiväkotien perhetyö.

Perhetyön tavoitteet määrittelevät sen, millaisia toimia työskentelyn piiriin kulloinkin asetetaan. Onko se esimerkiksi puuttumista lasten turvallisuuteen vai lapsiperheiden ohjausta ja neuvontaa. (Rönkkö & Rytönen 2010, 27.)

Perhetyö voi toimia ehkäisevänä työnä tai se voi olla kriisiperhetyötä tai korjaavaa perhetyötä kunkin perheen tarpeiden mukaan. Perhetyö voidaan nähdä joko välillisenä tai välittömänä. Välillisenä toimintana se nähdään silloin, kun työ kohdistuu perheeseen jonkun jäsenen kautta ja välitöntä se on silloin, kun kohteena on koko perhe tai yhteisö. Perhetyön toiminnan lähtökohtana ovat aina sen perheen tarpeet, kenen kanssa työskennellään. Perhetyön tavoitteena ja tehtävänä on luoda luottamusta siihen, että elämässä

selviydytään ja auttaa näkemään toivoa ja iloa tulevaisuudessa. (Rönkkö & Rytönen 2010, 33; Uusimäki 2005, 31–41.)

8.1 Perhetyö muurien sisäpuolella

Vankeusaika muuttaa ja kuormittaa perheen arkea monin tavoin. Vangittuna olevan puolison ja vanhemman osallistuminen arjesta huolehtimiseen on mahdollisuuksiltaan rajattua ja vastuu jokapäiväisistä asioista on siviilissä olevan harteilla. Vankilan toimintaa, jossa ollaan yhteydessä vankien perheenjäseniin, kutsutaan perhetyöksi.

Perhetyötä tekevät useat eri henkilöstöryhmät muiden tehtäviensä ohella. Sen keskeinen tavoite on rangaistusajan suunnitelman toteutumista tukemalla vähentää vankeudesta aiheutuvaa haittaa. Lisäksi perhetyöllä edistetään vangin perhesuhteiden säilymistä, vanhemmuuden toteutumista ja yhteiskuntaan palaamista. (Raninen 2013.)

Vankeus voi pahimmillaan aiheuttaa perheen yhteydenpidon katkeamisen tai heikentymisen. Toisaalta jos perheessä on ollut ongelmia siviilissä, niitä voidaan vankeusrangaistuksen aikana työstää yhteistyönä eri tahojen kanssa. Vankeuden aikana voidaan myös tukea vanhemmuuden taitoja.

Yhteydenpidon tärkeys perheeseen korostuu vapautteen astuessa, koska perhesiteillä on tärkeä merkitys uusintarikollisuuden ehkäisemisessä. Lapsen identiteetin kehittymisen kannalta on tärkeää, että hän tapaa myös vankilassa olevaa vanhempansa. Tapaamisia järjestettäessä on otettava huomioon aina lapsen etu. (Huhtimo & Sassi 2006, 22.)

Perheen tukeminen pitää aloittaa jo ennen vankeusrangaistuksen alkua ja sitä tulee jatkaa vankilassa olon aikana sekä sen jälkeen. Vankilan työntekijöillä ei ole resursseja tukea vapaudessa elävää perhettä, joten yhteistyö kotikunnan sosiaalityön kanssa on tässä asiassa äärimmäisen tärkeää. (Huhtimo & Sassi 2006, 23.)

Vankilassa käytännön perhetyötä ohjaavat kuitenkin monenlaiset turvallisuuskysymykset. Kirjassa, Isänä vankilassa elinkautisvanki Janne Raninen ottaa vankilan turvallisuus asiaan kantaa perhetyönnäkökulmasta seuraavalla tavalla: Turvallisuutta vankiloissa on tiukennettu äärimmilleen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että vankiloiden ulkopuoliseen perhetyöhön, kuten perheleireille tai poistumisluvulle pääsy tiukentuu. Vankilan turvallisuudesta vastaavat päättäjät ovat huolissaan, että joku vanki aiheuttaisi vaaratilanteen vankilan ulkopuolella.

Perhetyötä tehtäessä ja arvosteltaessa, muurien sisäpuolella, vankeudessa, täytyy ennen kaikkea muistaa, että vankilan yksi ja tärkein tehtävä on eristää rikoksentekijät yhteiskunnasta kansalaisten turvallisuuden vuoksi. Toisaalta tulee kuitenkin tiedostaa sekin tosiasia, että Suomessa jokainen vanki pääsee jonain päivänä vapauteen takaisin perheensä ja yhteiskunnan pariin. Kansalaisten turvallisuuden huomioiminen sekä vangin oikeudet perheeseen ja perheen oikeudet vankiin ovat jo kokonaisuutena niin moniselitteinen ja monimutkainen paketti, että näiden kaikkien asioiden huomioiminen ja yhdistäminen vankeusrangaistuksen aikana vaatii monen tahon yhteistyötä ja osaamista.

8.2 Vankilan muurien ulkopuolella olevat lapset

Vankeusrangaistus tuomitun perheelle tuottaa huolta ja epätietoisuutta. Perheenjäsenen vankeus on koko perheelle kriisitilanne ja erityisesti lapset reagoivat monella tapaa. Vankeus koskee koko perhettä ja vankilan ulkopuolelle jäävä perhe kärsii myös rangaistuksesta. Vankilan ulkopuolella olevan vanhemman vastuulle jää hoitaa arjen asiat ja kasvattaa lapset. Näin vankilassa oleva vanhempi saattaa jäädä yksin huoliensa kanssa.

Vankeusrangaistus koetaan yleensä myös häpeälliseksi ja siksi sitä yritetään myös salata. Rangaistusta kärsivän perheen jäsenet eivät kuitenkaan ole rikollisia ja he tarvitsevat tukea. Usein perheissä, joissa toinen vanhempi on

vankilassa, ei ole laajaa tukiverkostoa ympärillä johon voisi turvautua. (Huhtimo & Sassi 2006, 31, 33; Sassi 2012, 10.)

Jokaisella perheellä on omat yksilölliset taustansa ja kulttuurilliset eronsa jotka on huomioitava silloin kun mietitään perheen tuen tarvetta. On huomioitava, että mikään perhemalli tai taloudellinen tilanne ei takaa automaattisesti hyvää ja turvallista lapsuutta. Jokaisen perheen tilanne on erilainen riippuen jo siitä, onko perheessä yksi vai kaksi huoltajaa. (Enroos 2008,129.) Vanhemman vankeus koskettaa useampia lapsia vankilan ulkopuolella kuin vankilassa. Yhteydenpito vanhempien ja lasten välillä on erityisesti lapsen oikeus. (Enroos 2008, 141.)

Vankilassa perhetyöntekijän työ on monialaista. Työssä tulee huomioida perheen tarpeet siviilissä ja vangin tarpeet vankeudessa ja nämä tarpeet voivat erota paljonkin toisistaan. Työntekijän tulee olla puolueeton ja kyettävä sovitteluun vanhempien välejä sekä pitämään silti mielessään lapsen näkökulma. Heidän on osattava toimia siviilissä olevan perheen ja vangin välillä ja viranomaisien välillä. (Huhtimo & Sassi 2006, 32.)

Vanhemman ja lapsen välinen yhteydenpito vankeusaikana on haasteellista. Perhetapaamiset, puhelut ja kirjeiden kirjoittaminen ovat keinoja lapsen yhteydenpidolle. Lasta tulee tukea, jotta hän pystyy käsittelemään vanhemman vankeusrangaistusta ja poissaoloa lähiympäristönsä kanssa. Lapsi tarvitsee turvallisen aikuisen esimerkiksi vanhemman, päiväkodin työntekijän tai opettajan, jonka kanssa vanhemman vankeutta voi käsitellä. (Huhtimo & Sassi 2006, 34–35.)

Kirjassa Isänä vankilassa, vanki Janne Raninen on haastatellut Vapautuvien Tuki ry:n toiminnanjohtajaa Pekka Sillanpäätä vanhempien vankeuden vaikutuksista lapsiin. Pekka Sillanpään mielestä vanhemman vankeusrangaistus aiheuttaa lapsissa vanhemmista vieraantumista ja ikävöimistä. Heillä koulu ei suju ja heitä uhkaa helposti masennus ja alakuloisuus. Parhaiten näitä tuntemuksia vältetään silloin kun lapselle kerrotaan vankeudesta rehellisesti lapsen ikätason mukaisesti. Lapsille olisi hyvä myös järjestää mahdollisia tukiryhmiä. Lapsi ja isäryhmät sekä perheleirit

ja tapaamiset ovat hyvä toimintamuoto ylläpidettäessä lapsen ja vanhemman suhdetta vankeusrangaistuksen aikana.(Raninen 2013.)

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön erityisasiantuntija lapsi - ja perhetyössä Karoliina Taruvuori kertoo, että vanhemman vankeusaika näkyy lapsen elämässä kokonaisvaltaisesti. Lapsen ero vanhemmastaan on aina iso haittatekijä. Silloin kun toinen vanhempi puuttuu voi kasvatusta jäädä tämän myötä puutteelliseksi ja silloin myös yhteydenpito kärsii. Aina kuitenkin täytyy miettiä, mikä on vanhemman rooli omassa perheessään, voihan olla myös niin, että perheessä on väkivaltaa tai vastaavia tilanteita. Mikäli tämä tapahtuu vankilassa olevan vanhemman puolelta, ei lasta haittaa vanhemman poissaolo. Lapsen etua tulee miettiä jokaisessa tilanteessa. (Raninen, 2013.)

Lastensuojelulaki velvoittaa vankilaa selvittämään lasten etua ja hoidon tarvetta. Tämä on sinänsä uusi asia ja sitä ei ole ollut laissa aikaisemmin. Oman haasteensa tuo se miten saada selville siviilissä olevan perheen oikea tilanne. Vanhemmat eivät valitettavasti puhu aina totta, koska lastensuojelu koetaan helposti samaksi asiaksi kuin huostaanotto.(Raninen, 2013.)

8.3 Vanhemmuus vankilassa

Elämä muuttuu merkittäväällä tavalla, kun tulemme vanhemmiksi. Vanhemmaksi kasvaessa ymmärtää paremmin myös oman lapsuutensa merkityksen.

Äitinä ja isänä oleminen on etuoikeus: vanhemmuudesta, lapsista ja omasta perheestä on lupa olla ylpeä, nauttia ja iloita. Kuitenkin välillä on myös lupa olla ärtynyt, väsynyt, heikko ja hakea tukea itselleen. Hyvä vanhempi voi olla monin eri tavoin. Siihen, miten helppoa on olla riittävän hyvä vanhempi, vaikuttavat monet tekijät muun muassa oma menneisyys ja tämän hetkinen elämäntilanne. (MLL.)

Lapsen tarpeiden täyttäminen vankilasta käsin aiheuttaa vankeudessa olevalle vanhemmalle monta kysymystä ja pohdintaa siitä miten toimia lapsen

vanhempana muurin toisella puolella. Miten vanhemmuuden voi hoitaa silloin kun lasta näkee vaikka vain kaksi kertaa kuukaudessa parin tunnin ajan. (Raninen 2013.)

Vaikka olemmekin suurimmaksi osaksi lähestyneet asiaa lapsen näkökulmasta, tulee asioissa tietenkin ottaa huomioon myös vanhemman näkökulma. Vankejakin on varmasti monenlaisia ja osa on ollut hyvä isä jo ennen vankeuttaan, osa vähän huonompia ja osa ei välttämättä ole osallistunut lapsen elämään ollenkaan. Vankilaan tullessa elämä muuttuu kuitenkin päihteettömäksi. Tämä voi antaa uusia ajatuksia siitä millainen vanhempi haluaa olla, tämän kaltaisissa tilanteissa vankilan perhetyön tulisi olla tukena.

8.4 Oikeus isään

Lapsen oikeus vanhempiinsa määritellään jo YK:n lapsen oikeuksien sopimuksessa, joka on astunut voimaan 20. heinäkuuta 1991. Sopimuksessa puhutaan lapsesta, lapsella tarkoitetaan kaikkia alle 18-vuotiaita. Sopimuksessa sanotaan, että jokaisen lapsi omaa oikeuden erityiseen huolenpitoon ja apuun. Lapsella tulee olla mahdollisuus kasvaa onnellisessa, rakkauden täytteisessä sekä ymmärtäväisessä perheessä ja saada mahdollisuus täysipainoiseen kehitykseen. (Asetus lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen voimaansaattamisesta sekä yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain voimaantulosta 2§.)

Lapsella tulee olla mahdollisuus elää niin, että hän olisi valmis itsenäiseen elämään yhteiskunnassa aikuisena. YK:n julistuksessa lausutaan, että lapsi tulee kasvattaa rauhan, ihmisarvon, tasa-arvon, vapauden, suvaitsevaisuuden ja solidaarisuuden mukaisesti. (Asetus lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen voimaansaattamisesta sekä yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain voimaantulosta 2§.)

Yhdeksännen artiklan mukaan YK:n lasten oikeuksien sopimusvaltiot lupasivat, että lasta ei eroteta vanhemmistaan tahtonsa vastaisesti. Poikkeuksia tähän

ovat toimivaltaiset viranomaiset, joiden päätöksien mukaisesti erottaminen on lapsen edun mukaista.

- Lapsella on oikeus ylläpitää suhteita vanhempiinsa silloinkin, kun he asuvat erillään. Yhteydenpitoa voidaan rajoittaa, mikäli se on lapsen etu.
- Lapsen oikeus on saada tietoa siitä, missä hänen vanhempansa on, jos sillä ei vahingoiteta lapsen kehitystä ja hyvinvointia.
- Laki lapsen huollosta ja tapaamisesta sanelee lapsen huollosta seuraavasti: Huollon tulee turvata myönteiset ja läheiset ihmissuhteet erityisesti lapsen ja hänen vanhempiensa välillä”. (Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta1 luku 1 §.)

Tapaamisoikeudella pyritään turvaamaan lapsen oikeus pitää yllä suhdetta vanhempaansa ja tavata häntä. Lapsen vanhempien tulee pitää huolta siitä, että lapsen etu on ensisijalla ja että tapaamisoikeus toteutuu 1§:ssä säädettyjen periaatteiden mukaisesti. (Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 1983.) Lapselle on tärkeää pitää yhteyttä vanhempaansa. Yhteydenpidolla tuetaan lapsen minäkuvan rakentumista sekä oman identiteetin kehitystä. (Lapsen oikeus tavata vankilassa olevaa vanhempaansa n.d.)

8.5 Isyys

Vanhemmaksi kasvaminen on prosessi, mikä tarkoittaa sitä, että lapseen muodostetaan suhde ja hänestä otetaan vastuu sekä toimitaan ja eletään hänen kanssaan. Muutos vain itsestään huolehtivasta aikuisesta äidiksi tai isäksi on iso. Jokainen aikuinen lähtee tähän elinikäiseen ja peruuttamattomaan seikkailuun omista lähtökohdistaan. (Hermasson 2012.)

Juridisesti isyys voi syntyä eri tavoilla. Aviomies on avioliiton aikana syntyneen lapsen isä avioliiton perusteella suoraan, ilman erillisiä toimia. Mikäli puoliset eroavat ennen lapsen syntymää, tulee isän joko tunnustaa lapsi tai häntä vastaan tulee nostaa kanne isyyden vahvistamiseksi. Äidin mennessä uuteen

avioliittoon ennen lapsen syntymää, on uusi aviomies lapsen isä suoraan uuden avioliiton perusteella. (Isyys 2015.)

Avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen isän isyys tulee vahvistaa joko isyyden tunnustamisella tai tuomioistuimen päätöksellä. Lapsen synnyttyä lastenvalvoja tarjoaa äidille mahdollisuutta isyyden selvittämiseen. Äiti voi kieltäytyä tästä jos kukaan ei ole tunnustanut lapsen isyyttä. Halutessaan isyyden selvittämistä äidin velvollisuus on kertoa lastenvalvojalle totuus asiasta. Isyyden selvittämisen jälkeen lastenvalvojan tulee tarjota isälle mahdollisuus tunnustaa isyys. Isyyden vahvistaminen ei edellytä äidin hyväksymistä, mutta häntä tulee kuulla asiassa. (Isyys 2015.)

Jos isyyttä ei tunnusteta, tulee lastenvalvojan haastaa jokainen henkilö, joka selvityksen mukaan voi olla lapsen isä, oikeuteen isyyden vahvistamiseksi. Miehen kuolema ei estä asian ratkaisemista. Tuomioistuin voi velvoittaa osapuolet verikokeeseen. (Isyys 2015.)

Miehen kasvaminen isäksi riippuu paljon siitä, miten hän itse suhtautuu isyyteensä ja miten lähiympäristö suhtautuu siihen. Isän vastuuntunnon kehittymisen kannalta on merkittävää, onko hän itse halunnut lasta. Kiintymyssuhde lapseen kasvaa ja kehittyy vähitellen. Tämä vaatii myös hyviä kokemuksia ja onnistumisen tunteita lapsen hoidossa. Vanhempien välinen suhde määrittelee usein lapsen ja isän suhteen laadun. Isyydessä tärkeintä olisi, että isä tutustuisi lapseensa. Tutustuminen palkitaan molemminpuolisella syvällä kiintymyksellä. (Hermasson 2012.)

9 VANKEUDEN KÄSITTELYÄ

Toisen vanhemman vankeuden käsittelyyn on tarjolla apua. Apua on tarjolla vertaistukiryhmistä ja tukipuhelimita, joita ovat muun muassa KRIS, Vankien omaiset VAO ry ja uusi yhdistys Voikukkalapset ry ja KRITS. KRITS tarjoaa myös Ehjä- perhe nimistä toimintaa, jonka tarkoituksena on läheisten ja omaisten aseman esille nostaminen, koulutuksen järjestäminen yhteistyössä julkisen

ja kolmannen sektorin kanssa, vankiperhetyön verkoston koordinointi ja yhteistyömuotojen kehittäminen, menetelmä tiedon yhteen kokoaminen ja asiakkaiden kanssa toteutettava läheistyö. Osana tätä työtä järjestetään myös perheleiritoimintaa. Perheleirien tarkoituksena on vanhemmuuden ja parisuhteen tukeminen, mahdollisten ongelmatilanteiden selvittäminen sekä perheen voimavarojen ja jaksamisen tukeminen. (KRITS, Ehjä- perhe toiminta 2015.)

Voikukkalapset ry on suhteellisen uusi yhdistys, joka tarjoaa nimenomaan vertaistukea vanhemmille ja lapsille. Yhdistys pyrkii ennaltaehkäisemään toisen tai molempien vanhempien vankeudesta aiheutuvia haittoja. Kaikilla yhdistyksen perustajajäsenillä on omakohtaista kokemusta vanki-isyydestä, vangin vaimona sekä vangin lapsena olemisesta. (Portti vapauteen, Voikukkalapset ry tukee rikoksesta tuomittujen lapsia 2015.) Porttivapauteen sivustot ovat hyvin kattavat ja sitä kautta voi löytää monenlaista informaatiota tukipuhelimista, vertaistukiryhmistä ja ylipäättänsä arjesta selviämiseen. Sivustolla on informaatiota myös ammattilaisille. (Portti vapauteen 2015.)

Lastensuojelun sekä KRITS eli kriminaalihuollon tukisäätiö antavat ohjeistusta ryhmän ohjaajille tämän kaltaisten tilanteiden käsittelyyn. Ammattilaisten avuksi on olemassa myös Emilia- niminen elokuva, jossa käsitellään tilanne missä toinen vanhempi joutuu vangituksi. Emiliassa käsitellään sellaisia aiheita, jotka tulevat ajankohtaisiksi toisen vanhemman joutuessa vankilaan, miten käsitellä erossa oloa, millaisia tunteita voi tulla ja kuinka kertoa lapselle vankeudesta. Elokuva on tarkoitettu tueksi sekä lapsille että aikuisille. (KRITS, Emilia - DVD 2015.)

Vankeuden käsittelyyn löytyy paljon apua myös vankilan ulkopuolelta. Vaikka tilanne on varmasti raskas, uskomme, että vapaudessa olevan vanhemman olisi hyvä hakea apua, koska sitä on kuitenkin saatavilla. Vaikka tämä ei olekaan varsinaisesti vankilassa tapahtuvaa perhetyötä voi tämä olla iso osa sitä, että vangin perhe voi hyvin. Vankilan tapaamiset ovat ajallisesti kuitenkin lyhyitä ja

uskomme, että niistä voi saada ehdottomasti enemmän irti, kun varsinainen vankeus asia ja siitä johtuvat tunteet olisi käsitelty muutenkin kuin tapaamisissa.

10 KIINTYMYSSUHDETEORIA

Lasten ja vanhempien välisestä suhteesta käytetään usein sanaa kiintymyssuhde. Kiintymys lapsen ja vanhemman välillä vaikuttaa lapsen kykyyn kasvaa levolliseksi ihmiseksi jolla on tasapainoinen itsetunto ja hyvä itseluottamus. Kiintymyssuhdeteorian isähahmo John Bowlby (1907 - 1990) on kehittänyt teorian kiintymyssuhteista ja niiden kehittymiseen vaikuttavista tekijöistä. Tämä teoria perustuu varhaiseen vuorovaikutukseen ja sen vaikutukseen lapsen myöhemmässä elämässä. (Rusanen 2011, 27.)

Vanhemman vankeus tuomion aikana lapsen ja vanhemman suhde saattaa kärsiä, riippuen siitä miten lapsen ja vanhemman välinen yhteydenpito on hoidettu vankeuden aikana. Kiintymyssuhdeteorian mukaan lapsen kehitys voi vahingoittua, jos kiintymys lapselle emotionaalisesti tärkeisiin ihmisiin häiriintyy merkittävästi. Tärkeää onkin, että lapsi kokee sen, että hänen tunteillaan on merkitystä. Näin lapsi alkaa pitää niin itseään kuin muitakin ihmisiä rakastettavina. (Vilen ym. 2006, 88.)

John Bowlby korostaa, että lapsen hyvä kehitys edellyttää lapselle tärkeiden aikuisten pysyvyyttä ja läsnäoloa elämässä. Lapsi turvautuu turvalliseen aikuiseen erityisesti silloin, kun hän tuntee pelkoa tai uhkaa. Näitä tilanteita voivat olla vanhempien poissaolot tai vanhemman lähtötilanteet. Lapsen pelko ja ahdistus tilanteissa on sitä voimakkaampaa, mitä pienemmästä lapsesta on kyse. (Rusanen 2011, 28.) Vanhemman lähteminen suorittamaan vankeusrangaistusta voisi siis ajatella olevan lapselle pelottava ja ahdistava kokemus.

Turvallinen kiintymyssuhde syntyy, silloin kun lapsi pystyy luottamaan aikuiseen ja siihen, että hänen tarpeisiin vastataan huomion kautta. Turvallisessa kiintymyssuhteessa aikuinen reagoi lapsen tarpeisiin, jotka voivat olla fyysisiä,

psykkisiä tai sosiaalisia. Lapsi muodostaa ensimmäisen ikävuoden aikana erilliset kiintymyssuhteet sekä äitiin että isään. Isäsuhde ei kehity äitisuhteen kautta eikä ole näin millään tavalla toissijainen äitiin nähden. Lapsella on aina synnynnäinen tarve kiintyä ja luoda suhde turvalliseen ja hoivaavaan aikuiseen. Kiintymyssuhteen voimakkuus riippuu siitä, kuinka paljon hoivaaja viettää aikaa lapsen kanssa, eikä siitä, kumpaa sukupuolta hoivaaja on. (Sinkkonen 1998, 66 - 102).

Jos isä ei ole paikalla tarjoamassa lapselle mahdollisuutta luoda häneen turvallista kiintymyssuhdetta, luo lapsi sen siihen aikuiseen joka on hänelle läsnä. Tässä vaiheessa on erityisen tärkeää, että poissaolevalle isälle luotaisiin mahdollisuus tavata ja myös rakentaa suhdetta lapseensa. Myöhemmin lapsen kasvaessa kiintymyssuhteen rakentaminen vaikeutuu. Pohja ja perustukset luontevalle ja johdonmukaiselle vanhemmuudelle luodaan vauva aikana. Vankilassa tätä pyritään tukemaan säännöllisten perhetapaamisten kautta. Isän on hyvä olla lapsensa elämässä syntymästä asti, niin paljon kuin se on mahdollista. Tällä tuetaan lapsen ehjää kasvua ja kehitystä vastuuntuntoiseksi yhteiskunnan kansalaiseksi. (Korkalainen 2014.)

Vanhemman oma psyykinen hyvinvointi vaikuttaa hänen kykyynsä sitoutua lapseen tunteellisesti ja kykyyn tunnistaa lapsen tarpeet ja vastaa niihin. Vanhemman stressi saattaa vaikuttaa lapsen psyykkiseen hyvinvointiin ja kiintymyssuhteen kehittymiseen epäsuotuisasti. (Korkalainen 2014.) Auttaessa ja tuessa lasta on ensin autettava vanhempia ja tuettava kaikin tavoin heidän selviytymistään vanhemmuudesta. Vanhempien tukeminen on myös lapsen tukemista. Vanhempia tulee tukea vahvistamaan kiintymyssuhdettaan omaan lapseensa. Perheen kanssa toimivilta ammattilaisilta tarvitaan osaamista ja ammattitaitoa auttaa vanhempia vuorovaikutuksen ja kiintymyssuhteiden luomisessa omaan lapseensa, jotta lapsen hyvinvointi voidaan taata. (Korkalainen 2014.)

Lapsen ja vanhemman suhde on ainutlaatuinen. Kiintymyssuhdeteorian mukaan lapsi luo erityisen siteen vanhempaansa, ja tuo side voi isän vankilaan menon myötä haurastua ja tulee selkeästi vaikeammaksi yllä pitää.

Lainsäädännön ja säännösten myötä pyritään luomaan mahdollisuutta isälle olla isä.

11 HAASTATTELUJA, PERHETYÖ VANKILASSA

Haastattelimme kahta vankilan työntekijää. Molemmat toimivat esimiestehtävissä Jokelan vankilassa. Haastattelumme käsitteli vankilassa tapahtuvaa perhetyötä ja heidän näkemyksiä siitä.

11.1 Jokelan vankilan perhetyö

Ensimmäisen haastateltavan mukaan Jokelan vankilassa tapahtuva perhetyö on hyvin laaja-alaista ja siihen osallistuvat melkein kaikki vankilan työntekijät ja se on yleisesti ottaen hyvin laaja käsite. Perinteisenä perhetyönä nähdään varmaankin puhelinsoitot, kirjeenvaihto, erilaiset tapaamiset sekä yksilökeskustelut, kuitenkin laaja-alaisemmin tarkasteltuna perhetyönä voidaan nähdä myös kuntouttava työ, jota tehdään vangin kanssa vankeuden aikana.

Toisen haastateltavan mukaan perhetyö tulee nähdä nimenomaan isä-lapsisuhteen tukemisena eikä niinkään edistää vangin puolisoitten välistä parisuhdetta, vaikka perhedynamiikan ylläpitäminen on osa perhetyötä. Perhedynamiikka lähestytään siltä kannalta, että tuetaan vanhemmuustaitoja ja vuorovaikutusta perheen kesken. Perhetyöllä pyritään vähentämään lapselle vankeudesta aiheutuvia haittoja ja turvata oikeus vankilassa olevaan vanhempaan.

Molempien haastateltavien mielestä perhetyöhön liittyy jollain tavalla myös tuleva vapaus. Ensimmäisen haastateltavan mielestä voidaan myös päihdetyö ja yleisten elämän valmiuksien parantaminen nähdä perhetyönä, koska se oleellisesti vaikuttaa vangin sopeutumiseen vapautumisen jälkeen. Normaalisti sosiaalityöntekijät nähdään vankilassa perhetyön tekijöinä, mutta myös vanginvartijat tekevät eräänlaista perhetyötä esimerkiksi ottaessaan tapaajia vastaan por-

tilla. Toisen haastateltavan mukaan koevapautta valmisteltaessa otetaan huomioon myös perhetilanne ja arvioidaan sitä kautta koevapauden tarkoituksen mukaisuutta.

11.2 Rikosseuraamuslaitoksen linjaukset

Kysyimme haastateltavien mielipidettä myös siitä, kuinka Rikosseuraamuslaitoksen asettamat linjaukset perhetyölle täyttyvät Jokelan vankilassa. Ensimmäisen haastateltavan mielestä Jokelan vankilassa, kuten varmaan muissakin vankiloissa, linjausten jalkauttaminen vie oman aikansa ja on useiden vuosien prosessi. Jokelassa ovat jo pitkään olleet käytössä pikkuhuonetapaamiset ja isä-lapsi-ryhmätapaamiset, jotka ovat tämän linjauksen mukaisia. Pikkuhuonetapaamisen tilat on sisustettu niin, että ne ovat lapselle mahdollisimman mukavat. Isä-lapsi-ryhmätapaamisiin, jotka tapahtuvat Jokelan vankilan liikuntasalissa, ei joudu kulkemaan koko vankilan läpi. Tämä on lapsen kannalta hyvä tilanne. Toisen haastateltavan mielestä linjaukset ovat toteutuneet hyvin, vaikkakin linjausten merkitys vaihtelee sen mukaan, onko vanki suljetulla osastolla tai avovankilassa.

Avolaitoksen avoimemmat olot tekevät jo itsessään yhteydenpidosta helpompaa, koska vangeilla on käytössään puhelimet ja monilla on säännölliset poistumisluvat. Suljetulla puolella perhetapaamistilojen viihtyvyyttä on pyritty lisäämään muun muassa uusilla leluilla sekä sisustamalla perhetilaa lapsiystävällisemmäksi. Avo-osastolla tilanne on tietenkin parempi, koska käytössä on myös piha-alueita, jolla sijaitsee muun muassa hiekkalaatikko ja leikkimökki.

Valvomattomia tapaamisia on useammin kuin vain viikonloppuisin, mutta ensimmäisen haastateltavan mukaan tehtävää on edelleen. Kävimmekin jo läpi aikaisemmin Jokelan vankilan järjestyssääntöjen kohdalla sitä, että isä-lapsi-ryhmä on hyvin suosittu ja siihen on vaikea päästä mukaan. Myös vaatimukset ryhmään pääsystä, vaativat vangin omaa motivaatiota.

11.3 Yhteydenpito ulkomaailmaan

Vankilassa yhteydenpidon muodot ja välineet eivät ole aivan viimeisintä teknologiaa. Esimerkiksi tietokoneet eivät ole vankien käytössä. Perinteisinä hyvinä keinoina ovat puhelin ja kirjeenvaihto, toisaalta suljetulla puolella puhelinaikakin on rajattua. Avopuolella tietokoneen käyttöön tarvitaan erikseen myönnetty lupa, ja esimerkiksi lapsen koulumenestyksen seuraaminen internetin kautta ei ole niin helppoa kuin vapailla vanhemmilla. Avopuolella kännykän käyttö mahdollistaa yhteyden lapsen kanssa esimerkiksi koulupäivän päätyttyä.

Kysyimme haastateltavilta myös siitä mitä merkitystä yhteydenpidolla on vankeuden aikana. Ensimmäisen haastateltavan mukaan yhteydenpidolla on ehdottomasti merkitystä, mutta se merkitys voi tosin olla erilainen eri ihmisille. Toisaalta voidaan olla oikeasti vanhempi tai puoliso yhteydenpidon avulla, mutta toisaalta toiset pyrkivät hallitsemaan ja kontrolloimaan yhteydenpidon avulla. Lapsille on tietenkin tärkeitä, että isä on yhteydessä ja kuulla isän ääntä, koska lapsi ei välttämättä edes tiedä missä isä on. Hänen mukaansa lapsen kannalta olisi tärkeää, että hän tietäisi totuuden mukaisesti, että isä on vankilassa.

Mikäli vanhemmuutta tuetaan myös muilla keinoilla, korostuu myös yhteydenpidon merkitys. Vangin oman isyyden merkitys voi kasvaa ja yhteydenpidon merkitys muuttua. Toisen haastateltavankin mukaan keskeisintä on, että vanhemman ja lapsen välillä säilyy suhde vankeudesta huolimatta. Hän nostaa esiin myös tärkeän asian siitä, että välttämättä vanhemman ja lapsen välillä ei ole ollut yhteyttä ennen vankeutta, ja vankeus itsessään ei saa olla syy, jonka takia yhteydenpitoa pitäisi saada pidettyä ulkopuolelle esimerkiksi tapaamisten kautta. Lapsen näkökulmasta katsottuna voi olla, jopa ahdistavaa jos vankilassa oleva vanhempi ”tunkeutuu” lapsen elämään, mikäli aiemmin ei ole ollut tiivistä yhteyttä.

Toisaalta yhteydenpito lapseen voi olla tärkeä ja merkittävä tekijä ja päihde- ja rikoskierteen katketessa sekä selvin päin ollessa lapset tulevat erilailla mieleen.

Niin ikävää kun se onkin, toisille vangeille lapsista tulee välineitä joiden avulla pyritään saamaan erilaisia etuisuuksia vankilassa. Tätä tukevat havainnot tilanteista, joissa lapsiin ei ole pidetty vuosiin mitään yhteyttä, mutta vankeusaikana suhdetta pitäisi alkaa yhtäkkiä rakentamaan. Näissä tilanteissa olisikin järkevää arvioida esimerkiksi lastensuojelun näkökulmasta kuinka tiivistä suhdetta vankeusaikana aletaan rakentamaan sekä mikä sen tarve on lapsen näkökulmasta. Toisissa tilanteissa halutaan oikeasti korjata suhdetta lapsiin ja jatkaa asian parantamista myös vankeuden jälkeen, toisissa tilanteissa lapsella pelataan peliä, jossa painostetaan puolisoita tai ex-puolisoita käynnille lasten kanssa, vaikka ennen vankeutta ei ole ollut mitään yhteyttä.

Kuten haastateltavatkin toteavat ovat nämä hankalia tilanteita arvioida pelkäämään vankilan työntekijöiden näkökulmasta. Esimerkiksi tässä on tilanne, jossa kunnallisen sosiaalityön ja vankilan sosiaalityön yhteistyöstä on hyötyä. Tärkeintä on kuitenkin miettiä asiaa lapsen näkökulmasta. Tuskin lapselle halutaan tilannetta, jossa toinen vanhempi hylkää mahdollisesti useamman kerran elämän aikana.

Tällä tarkoitamme sitä, että jos vanki ei oikeasti ajattele suhteen rakentamista, vaan käyttää lasta omiin tarkoituksiinsa. Lapsi kuitenkin monesti toivoo ja uskoo parasta vanhemmistaan, ja jos isä on kerran jo hylännyt, ja vankeusaikana ehditään luottamus lapsen näkökulmasta palauttamaan, onkin todella raskasta lapselle jos suhde ei jatkukaan vankeusajan jälkeen.

11.4 Vanhemmuuden tukeminen

Kysyimme haastateltavilta miten vanhemmuutta tuetaan vankeuden aikana. Ensimmäisen haastateltavamme mukaan vanhemmuutta tuetaan tapaamisilla. Vanhemmuutta tulisi tukea myös erilaisten keskustelujen avulla, joissa voitaisiin käydä läpi omaa vanhemmuutta, omaa lapsuutta ynnä muuta sellaista. Hänen mukaansa vangin vanhemmuutta voisi tukea myös se, että lapsi on mukana

joka päivittäisessä arjessa, esimerkiksi keskustelun muodossa, joko vartijoiden tai toisten vankien välisissä keskusteluissa.

Toisen haastateltavamme mukaan on tärkeää mahdollistaa yhteydenpito lapseen. Valvotut tapaamiset tulisi järjestää niin, että siitä on lapselle mahdollisimman vähän haittaa lapselle. Tapauksissa, joissa lapsen ja vanhemman välillä on ollut tiivissuhde jo ennen vankeutta, voisi esimerkiksi poistumislupia harkita tilanteisiin, jotka ovat olennaisia lapsen kannalta.

Toisaalta hän korostaa myös sitä, että suhteen luonnetta tulisi arvioida asiantuntijan toimesta ja sitä kautta arvioida, kuinka perhetyö vankeuden aikana järjestetään, jotta vältetään tilanteilta joissa vanki käyttää vanhemmuutta niin sanotusti keppihevosenä.

Ensimmäisen haastateltavan mukaan ulkomaalaisten vankien perhetyö on ehdottomasti haastavampaa kuin muiden ja vanhemmuuden tukeminen onkin osaltaan aika heikkoa. Isoimmiksi ongelmiksi korostuvat ehdottomasti välimatkat ja kieliongelmat, välttämättä ei edes tiedetä vangin perhetilannetta yhteisen kielen puuttuessa.

Tulevaisuudessa ehkä Skype- tyyppiset internetpuhelut voisivat tukea ulkomalaisia vankien perhetyötä. Toisaalta kaikkien ulkomaalaisten vankien perheillä ei välttämättä ole tietokonetta ja näin mahdollisuutta pitää yhteyttä tällä tavalla. Osa ulkomaalaisista vangeista on sellaisista oloista, että tietokoneet eivät ole arkipäivää kuten meillä. Ensimmäisen haastateltavan kokemus onkin, että tällä hetkellä on niin, että on täysin mahdotonta tukea ulkomaalaista vankia perhetyön avulla.

Toisen haastateltavan mukaan välimatkat tulisi ottaa huomioon niin, että poikkeustilanteissa tapaamisia mahdollistettaisiin esimerkiksi pidempi kestoisena tai peräkkäisinä päivinä. Toiveena olisikin, että ainakin alle 10-vuotiaat lapset voitaisiin ottaa vastaan vankilassa heidän omalla kielellään. Tämä on toisaalta

haastavaa, kun mietitään, että työntekijöillä ja vangeillakaan ei välttämättä ole yhteistä kieltä.

Toisaalta voidaan lähteä miettimään sitä miksi tehdä rikoksia ulkomailla, mutta tämä ei ole lapsen syy, ja jos lapsen ja vanhemman välillä on ollut suhde jo ennen vankeutta, sitä tulisi tukea myös vankeuden aikana. Kalliiden ulkomaanpuheluiden kustannusten välille tulisi löytää tasapaino vangin oman osuuden ja valtion osuuden välillä, koska jos vanki ei itse ole valmis osallistumaan puheluiden kustannuksiin, voidaan miettiä mikä on vangin motivaatio pitää yhteyttä lapseen.

11.5 Ideoita oppaaseen

Kysyimme myös molemmilta haastateltavilta ideoita tekemäämme oppaaseen. Kummallakaan haastateltavalla ei ollut varsinaiseen oppaaseen mitään lisättävää, mutta toinen haastateltavistamme toi esille näkökulman siitä, että keskeistä vankilan perhetyössä on se, että tuodaan esille se, että vanhempi on vankilassa. Vankilassa oloa ei pitäisi peitellä valheellisilla esimerkiksi tarinoilla vanhempien työpaikoista. Oppaassa tai sen yhteydessä olisi siis hyvä tuoda esille se, että isä on vankilassa ja menemme nyt vankilaan tapaamaan isää. Toisen vanhemman tulee ymmärtää, että vankilan työntekijät eivät voi lähteä mukaan vanhempien valheiden verkkoon.

Yleensä lapsi aistii, että jotain erityistä on meneillään ja tästä syystä salailu voi luoda aivan turhaa pelon tai myyttisyyden ilmapiiriä vankilassa olevan vanhemman ympärille ja tämä voi heikentää vanhempi-lapsisuhteen luontevaa muodos-
tumista.

Vankilan perhetyö ole niin yksiselitteistä kuin voisi kuvitella. Kaikille pitäisi antaa tasapuoliset mahdollisuudet, mutta kuten yleensäkin elämässä toiset käyttävät näitä mahdollisuuksia väärin. Ehdottaisimmekin, että tulevaisuudessa tehtäisiin vielä enemmän yhteistyötä kunnallisen perhetyön ja vankilan perhetyön välillä.

Tiedonjako viranomaisten välillä perheen aikaisemmasta tilanteesta olisi tärkeää, näin voitaisiin saada selville, onko perhe motivoitunut avun vastaanottamiseen ja mikä perhetilanne on ollut aikaisemmin. Tämän pohjalta voitaisiin arvioida perhetyön parhaiten sopivia metodeja juuri tälle perheelle.

Kaikki vankien perheet eivät tietenkään ole olleet aikaisemmin perhetyön kohteena ja näin heitä voitaisiinkin arvioida myös haastattelussakin esille tulleen asiantuntija toimesta, asiantuntija voisi olla esimerkiksi psykologi. Kaikki tämä vaatii paljon resursseja, joita ei tällä hetkellä varmasti ole tarpeeksi. Akuuteimmat uudistukset ovat varmasti resurssien riittävyyden varmistaminen tapaamisia ja puheluita varten. Jokelan vankilaan onkin esitetty hankittavaksi yksi uusi puhelinkoppi vankeja varten. Tämä lisää vankien soittomahdollisuutta ja näin parantaa vankien mahdollisuutta pitää yhteyttä perheisiinsä.

12 YHTEYDENPITO JA TAPAAMISET

Vankien yhteydenpitoa muurien ulkopuolelle on rajoitettu. Myös läheisten tapaamiseen on asetettu tiettyjä rajoituksia. Rikoksen tutkinta ja käsittely vaiheessa vangin yhteydenpitomahdollisuuksia voidaan rajoittaa tai kieltää. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että vanki ei voi soittaa, lähettää kirjeitä läheisilleen tai tavata heitä (Sassi & Huhtimo 2006, 7).

Yhteydenpidossa ja näin perhesuhteiden ylläpidossa periaatteena tulisi olla normaalisuus. Tällä tarkoitetaan, että yhteydenpitoa rajoitetaan vain sen verran kuin väärinkäytösten ehkäisy kunkin vangin kohdalla edellyttää. Yhteydenpidon vaikutus ja sallittavuus on jokaisen vangin kohdalla arvioitava yksilöllisesti, ja sen mukaan määriteltävä yhteydenpidon oikeus vankeuden aikana muurien ulkopuolelle (Perhe muurin toisella puolella 2003, 81 - 82.)

Vangeilla on mahdollisuus puhelinyhteyteen erillisellä luvalla laitoksen ulkopuolelle. Puhelut soitetaan tiettyinä, erikseen määriteltävinä aikoina, vankien omilla puhelinkorteilla. Vangilla on velvollisuus kertoa vankilan henkilökunnalle

kenen kanssa aikoo puhua jos sitä erikseen kysytään. Puheluita voidaan myös kuunnella vankilan toimesta, mikäli on syytä epäillä väärinkäytöksiä.

Kuuntelusta on kuitenkin kerrottava vangille ja puhelun vastaanottajalle etukäteen. Sen sijaan vangin puhelua vankilan valvovan viranomaisen, vangin asianajajan tai yleisen oikeusavustajan kanssa ei saa kuunnella. (Yhteydet ulkopuolelle n.d.) Kirjeenvaihto on myös yksi tapa pitää yhteyttä vankilan ulkopuolelle. Rajoituksia kirjeiden määrälle ei ole, mutta vangille saapuva tai hänen lähettämänsä posti voidaan lukea tai läpivalaista, mikäli epäillään väärinkäytöksiä, kuten kiellettyjä aineita. Myös jokin muu erityinen syy oikeuttaa postin tutkimiseen, kuten mahdollisen rikoksen estäminen. (Yhteydet ulkopuolelle n.d.)

Vangit voivat erityisestä syystä olla yhteydessä vankilan ulkopuolelle myös sähköistä viestintää, televiestintää tai muuta teknistä yhteyttä käyttämällä, mikäli se ei vaaranna vankilan turvallisuutta. (L 23.9.2005/767.) Vangille on ilmoitettava ennen luvan antamista, miten yhteydenpitoa valvotaan (A 21.6.2006/509).

Vangeilla on oikeus tapaamisiin. Tapaamisia varten on varattu tietyt ajat viikonloppuisin. Erityisestä syystä vanki saa ottaa vastaan vieraita muulloinkin. Tapaamisia voidaan myös valvoa tai kuunnella, mikäli siihen on tarvetta. Vankia tapaamaan tulleen vieraan on pyydetäessä todistettava henkilöllisyytensä. Tapaajalle voidaan suorittaa myös henkilötarkastus, mikäli on syytä epäillä jonkinlaisia väärinkäytöksiä, kuten luvattomien aineiden kuljettamista. Mikäli vierailija jää kiinni luvattomien aineiden kuljettamisesta tai sen yrittämisestä, voi vankilan johtaja antaa tälle enintään kuusikuukautta kestävänsä vierailukiellon.

Kielto voidaan tarvittaessa uusua. Poikkeuksen muodostavat vangin lähiomaiset, asianajaja ja oikeusavustaja, joille vierailu-kieltoa ei saa antaa. Kieltoa ei voi antaa myöskään silloin, kun tapaaminen voidaan järjestää erityisen valvotuissa olosuhteissa. Jos henkilö kieltäytyy henkilötarkastuksesta, tai ei pysty todistamaan henkilöllisyyttään, voidaan vierailu evätä tai järjestää erityisen valvotuissa olosuhteissa. (Yhteydet ulkopuolelle n.d.)

Pleksi tapaamisiksi sanotaan, erityisen valvotuissa olosuhteissa tapahtuvaa tapaamista niin , että vangin ja vierailijan välissä on muovinen tai lasinen seinä, eli niin sanottu ”pleksi”. Tapaaminen on mahdollista toteuttaa myös niin, että vartija on tapaamisessa läsnä. (Yhteydet ulkopuolellen.d.)

Kriminaalihuollon tukisäätiön (KRITS) vuonna 2011 tekemä selvitys paljasti, että alle puolella suljetuista vankiloista on vanhemman ja lapsen väliseen tapaamiseen tarkoitettu tila. Tämä tarkoittaa, että useissa vankiloissa lapsi pääsee näkemään vankilassa olevaa vanhempaansa ainoastaan pleksin läpi. KRITS:n lapsi ja läheistyön koordinaattori Tarja Sassin mielestä myös kaikissa suljetuissa vankiloissa pitäisi olla tapaamistila, jossa lapsella olisi mahdollisuus koskettaa vanhempaansa ja istua tämän sylissä. Hänestä vankiloilla tulisi olla yhteiset kriteerit sille, millä ehdoin lapset pääsevät lapsi vanhempi tapaamisiin (Raninen 2013.)

Normaali tapaamisten lisäksi vangeilla on mahdollisuus myös perhetapaamiseen lähiomaistensa kanssa. Lähiomaisiksi lasketaan vangin perheenjäsenet, eli yleensä vanhemmat, sisarukset, lapset, sekä puoliso jonka kanssa vanki on elänyt vakituksessa parisuhteessa tai samassa taloudessa ennen vankeutta. Tapaamiset toteutetaan ilman valvontaa, niille erikseen varatuissa tiloissa. Kyseiset tilat on sisustettu kodinomaisiksi, ja niissä on yleensä esimerkiksi kahvinkeittomahdollisuus, pientä tarjottavaa, leluja, sänky ja peseytymistilat. Perhetapaamiset voivat kestää parista tunnista kuuteen tuntiin. Vankilan johtaja päättää, onko vangilla oikeutta perhetapaamiseen. (Tapaamiset n.d.)

Vangeilla on oikeus myös anoa poistumislupaa, mikäli kyseessä on erittäin tärkeä syy, ja vankilassaoloajasta on kulunut kaksi kolmasosaa. Anomukset ratkaistaan yleensä kyseessä olevassa vankilassa, mutta elinkautisvankien ja koko rangaistustaan suorittavien poistumislupa anomukset käsittelee Rikosseuraamuslaitoksen pääjohtaja. Yleensä poistumislupa voidaan myöntää, mikäli on hyvin todennäköistä, että vanki noudattaa poistumislupaehtoja. Ennen poistumisluvan antamista, on kyseessä olevan viranomaisen siis arvioitava kaikki tiedossa olevat asiat huomioon ottaen, tuleeko vanki todennäköisesti

noudattamaan lupaehtoja. Mikäli ehtojen noudattamista on syytä epäillä, voidaan lupa myöntää saatettuna. Vankilasta poissaoloaika luetaan rangaistusajaksi, mikäli vanki noudattaa annettuja lupaehtoja. Poistumislupaa on mahdollista saada korkeintaan kolme vuorokautta kahdessa kuukaudessa. (Poistumisluvat n.d.)

Vangit voivat poistumislupien lisäksi anoa erillistä lupaa osallistua vankilan ulkopuoliseen tilaisuuteen. Tällaisia tilaisuuksia voivat olla esimerkiksi jokin yleisötilaisuus, tai jokin muu tapahtuma, johon osallistumisen voidaan katsoa olevan tärkeää vangin perhe tai muiden suhteiden kannalta (Sassi & Huhtimo 2006, 21). Luvan voi saada enintään puoleksi vuorokaudeksi saatettuna tai tarpeellisen valvonnan alaisena (Yhteydet ulkopuolelle n.d).

Vapautuvien Tuki Ry- Pekka Sillanpää kertoo kirjassa, Isänä vankilassa, että isien ja lasten tapaamisilla on suuret positiiviset vaikutukset, kunhan toiminta on vain säännöllistä. Vanki - isien suhteet lapsiin paranevat ja lapset oppivat suhtautumaan vankilaan realistisemmin. Lisäksi vankila aika ryhmittyy näin toiminnan kautta ja poistaa levottomuutta ja vangit suhtautuvat positiivisemmin henkilökuntaan.

Pekka Sillanpää kertoo kyseisessä kirjassa myös Vapautuvien Tuki ry:n järjestämistä perheleireistä. Vapautuvien Tuki ry on järjestänyt noin 180 leiriä vuodesta 1991. Niihin on osallistunut 1500vankia ja lisäksi noin 3000perheenjäsentä.

Kysyttäessä onko kukaan vangeista aiheuttanut järjestysrikkomusta perheleirillä, vastaa hän, että niiden kahdeksan sadan vangin joukossa jotka ovat olleet hänen vetämillään leireillä, on ollut yksi joka on jouduttu poistamaan leiriltä. Kahdessa tapauksessa vangin eroprosessi oli muuttunut liian äänekkääksi riitelyksi ja tönimiseksi, joten näiden pariskuntien leiri keskeytettiin.(Raninen 2013.)

”Lapsi ei koskaan saa olla kohde. Lapsi saa olla välien rikoksettomuutta. lapsi voi saada vankivanhemman ajattelemaan uusiksi tehtyjä rikoksia ja sitä kautta edesauttaa rikoksetonta elämää” (Taruvuori, Isänä vankilassa 2013.)

13 JOKELAN VANKILAN TAPAAMISKÄYTÄNNÖT

Kehittämistyömme tehdään Jokelan vankilalle ja tästä syystä käymme läpi erityisesti Jokelan vankilan tapaamiskäytäntöjä. Jokelan vankilassa tapaamiset järjestetään lauantaisin, sunnuntaisin ja arkipyhinä, poikkeuksena jouluaatto ja juhannusaatto. Tapaamiset ovat kestoaltaan 45 minuuttia ja sijoittuvat ajallisesti kello 9.15 - 13.00. Vanki voi tavata vieraita jokaisena tapaamispäivänä yhden kerran ja tapaajien määrä on rajoitettu kahteen aikuiseen ja kohtuulliseen määrän lapsia. Jokaisen vangin tapaajille on varattuna kaksi istuinta. Saadakseen tapaamisajan tulee vangin anoa sitä itse erillisellä lomakkeella, viimeistään keskiviikkona tai kaksi päivää ennen arkipyhää. Vanki ilmoittaa itse tapaamisajasta tapaajilleen. (Järjestyssääntö Jokelan vankila 2011, 5.)

Tapaajien tullessa heidän tulee ilmoittautua portilla viimeistään 15 minuuttia ennen tapaamisaikaa sekä heidän todistettava henkilöllisyytensä. Päälyysvaatteet on jätettävä tapaamistilassa olevaan naulakkoon. Tapaaminen tapahtuu pöydässä, jossa vangin ja tapaajan välillä on lasi. Vanki ja tapaaja eivät saa koskettaa toisiaan tapaamisen aikana ja myös lasiin koskeminen tai sen rajalinjan ylittäminen on kielletty. (Järjestyssääntö Jokelan vankila 2011, 5.)

Kuvio 3. Jokelan vankilan tapaamistila

Tämä voi olla lapsille rankkaa nähdä rakas vanhempi ja yrittää ymmärtää, että häntä ei saa koskettaa. Tähän on kuitenkin haettu muutosta hallituksen esityksessä 45/2014, jossa ehdotetaan, että alle 15-vuotiaiden lasten tapaamiset järjestettäisiin niin, että niissä vanki ja lapsi saavat koskettaa toisiaan (HE 45/2014 Finlex 2014.)

Kehittämistyömme sekä tämän esityksen myötä on Jokelan vankilassa varauduttu ja aloitettu tällaiseen tapaamiseen soveltuvan tilan suunnittelu ja rakentaminen, jonka käyttöönotto on arvioitu toukokuulle 2015.

Kuvio 4. Uusi perhehuone

Tälläkin hetkellä Jokelan vankilassa on käytössä valvotut lapsitapaamiset. Perhetapaamisluvan saaneille annetaan mahdollisuus tavata erillisessä huoneessa samoina aikoina kun muutkin valvotut tapaamiset.

Tapaaminen on tarkoitettu ensisijaisesti vangin omien ja puolison lasten tapaamiseen. Tapaaminen varataan samaan tapaan kuin muutkin valvotut tapaamiset, mutta tapaamisten määrä voidaan rajoittaa yhteen lapsitapaamiseen vankia kohden yhteen kertaan per viikonloppu tai arkipyhä.

Lapsi ei saa olla yli 15- vuotta vanhempi ja osallistujien määrä on myös rajoitettu kahteen aikuiseen ja kohtuulliseen määrään lapsia. Tapaamisen edellytys on kuitenkin se, että tapaamisessa on vähintään yksi alle 15 -vuotias lapsi. Tapaamishuoneen ovi pidetään auki, eikä sieltä saa poistua ilman lupaa. (Järjestyssääntö Jokelan vankila 2011, 6.)

Kuvio 5. Nykyinen perhehuone

Vankilassa on myös mahdollisuus valvomattomaan tapaamiseen. Lupa tapaamiseen anotaan kirjallisesti erillisellä lomakkeella. Valvomattoman tapaamisen voi saada enintään yhden kerran kalenterikuukaudessa. Ensisijaisesti lupa valvomattomaan tapaamiseen myönnetään niille vangeille, joilla ei ole lupaa anoa poistumislupaa rangaistusajan pituuden perusteella. (Järjestyssääntö Jokelan vankila 2011, 6.)

Uuden esityksen tarkoituksena on parantaa mahdollisuutta saada valvottoman tapaaminen kodin omaisissa tiloissa ja näin tukea vanhemmuutta vankeuden aikana. Valvomattomia tapaamisia järjestetään Jokelan vankilassa keskiviikkoisin, lauantaisin ja sunnuntaisin. Tällä hetkellä Jokelan vankilassa olevat valvomattoman tapaamisen tilat tarvitsevat päivitystä sekä ovat tilan tarkoitukseen vanhanaikaiset. Kehittämistyömme sekä ehdotuksiemme pohjalta

Jokelan vankilassa, on tehty alustava suunnitelma tapaamistilan mahdollisesta laajentamisesta sekä kodin omaisen ja vanhemmuutta tukevan tapaamisen rakentamisesta.

Jokelan vankilassa vangeilla on mahdollisuus isä-lapsiryhmä-tapaamiseen. Tähän haetaan lupaa erillisellä lomakkeella ja lupa myönnetään samanlaisilla perusteilla kuin valvomattomaan tapaamiseen. Ryhmässä vanki saa tavata omia tai todistettavasti samassa osoitteessa vangin kanssa asuvia avio- tai avopuolison lapsia.

Ryhmä kokoontuu kerran kuukaudessa lauantaisin ja tapaaminen kestää puolitoistatuntia. (Järjestyssääntö Jokelan vankila 2011, 7.) Isä-lapsiryhmä-tapaamiset ovat tällä hetkellä mahdollisia vain Jokelan ja Helsingin vankilassa. Ryhmään osallistumisen edellytyksenä on, että vangilla on moitteeton ja järjestyshäiriötön historia. Kriteereihin kuuluu myös päihteettömyys, väkivallattomuus ja asiallinen käytös. Ryhmään otetaan kerralla vain seitsemän isää, joten ryhmän koko määrittyy sen mukaan.

Ryhmään otetaan mukaan vangin kaikki 1-15 -vuotiaat lapset, joten lapsien lukumäärää ei ole rajoitettu. Ryhmään pääsy on tavoiteltua ja se tukee vanhemmuutta paremmalla tavalla kuin normaalitapaamiset. Ryhmässä paikalla on aina myös henkilökuntaa ja lapsille on tarjolla mehua ja keksiä. Eräänä maaliskuisena lauantaina vuonna 2015, Isä - lapsi - ryhmään osallistui seitsemän vankia ja heidän 15 alle 15 -vuotiasta lastaan, alla Jokelan vankilan isä - lapsi- ryhmän tapaamistila.

Kuvio 6. Jokelan vankilan liikuntasali

Vangeilla on mahdollisuus myös soittamiseen ja postin lähettämiseen. Ennen soittamista vangin tulee ilmoittaa kirjallisesti kenelle ja mihin numeroon hän aikoo soittaa. Mikäli vanki antaa virheellistä tietoa voidaan hänelle määrätä siitä kurinpitorangaistus. Soittolomake on jätettävä osaston henkilökunnalle päivittäin aamulla ennen osaston päiväjärjestyksen mukaista sulkemisaikaa. Tämä säännös ei koske kiireellisiä tai muutoin perusteltuja tilanteita, kuten sukulaisten hätätilanteet ja asiamiehelle soittaminen.

Puheluiden määrää voivat rajoittaa ottaen huomioon henkilöstöresurssit, soittopyynnön esittäneiden vankien määrä ja osastokohtaiset soittoajat. Vankien puhelinkortit säilytetään henkilökunnan hallussa, puhelinkortit ovat henkilökohtaisia. (Järjestyssääntö Jokelan vankila 2011, 8.) Jokelan vankilan vankien asuinosastoilla puhelimen käyttöaste on korkea sekä sen on tärkein yhteydenpidon väline ulkomaailmaan vankeuden aikana.

Ongelmallisinta puhelimen käyttö on vankilan suurimmalla osastolla, jossa kahdella asuinosastolla on käytössä vain yksi yhteinen puhelin eli käytännössä soittojen määrää rajoittavat eniten tämän hetkiset resurssit tarjota mahdollisuuden soittamiseen. Koska 45 vangilla on käytössään vain yksi puhelin ja soittoaikaa on puolitoistatuntia päivässä, on puhelimen

käyttövuoroista jatkuva kilpailu sekä sillä on myös negatiivinen vaikutus vankien välisiin suhteisiin ja vankilan turvallisuuteen. Vangit eivät välttämättä pääse soittamaan ollenkaan tai mahdollisuus soittoon on vain joka toinen päivä.

Tähän Jokelan vankilassa on kehittämistyömme pohjalta tehty esitys vankilan johtajalle maaliskuussa 2015. Esityksessä esitetään hankittavaksi asuinosastokohtaiset puhelimet eli yhden puhelimen lisääminen osaston vankien käyttöön. Tällä on osaltaan positiivinen sekä kannustava vaikutus päihitteettömyyteen sitoutuneiden vankien osalta, koska heidän asuinosastonsa on vankilukumäärältään pienempi. Paremmat yhteydenpidon mahdollisuudet sekä sitoutuminen päihitteettömyyteen vankeuden aikana antaa vangille valmiuksia ja motivoi, kohti rikoksetonta elämäntapaa sekä tukee heidän vanhemmuutta vankeuden aikana. Päihitteettömyys vankeuden aikana on kriteerinä valvomattomiin tapaamisiin, perheleireille sekä isä - lapsi - ryhmään pääsemisen ehtona.

Vankilasta lähteviin kirjeisiin, ja muihin postilähetyksiin ja viesteihin on merkittävä näkyviin lähettäjän nimi tai vankinumero, jos vanki ei halua merkitä nimeään lähetyksiin tulee hänen antaa lähetys henkilökohtaisesti vankilan henkilökunnalle paitsi, jos lähetys on osoitettu valvovalle viranomaiselle tai ihmisoikeuksien toteutumista valvovalle toimielimelle. Mikäli vanki yrittää kuljettaa tai antaa toisen vangin kuljetettavaksi kirjeen, viestin tai postilähetyksen ohi vankilan postitarkastuksen, voidaan hänelle määrätä kurinpitorangeistus. (Järjestyssääntö Jokelan vankila 2011, 8.) Postin lähettäminen vankilasta on soittamisen ohella suosituin yhteydenpidon muoto.

14 OHJEISTUS

Itse ohjeistus tehdään englannin kielellä, tarkoitus on, että ohjeistus tullaan tekemään toimeksiantajan puolesta myöhemmin myös suomeksi ja mahdollisesti venäjäksi. Muiden kielten mukaanottoa voidaan harkita, mikäli se koetaan tarpeelliseksi. Kieleksi valikoitu englanti, jotta ohjeistus pääsee heti mahdollisimman laajaan käyttöön.

Englanninkielistä ohjeistusta voidaan jakaa ulkomaalaistaustaisille ja suomalaisille. Ohjeistukselle on toimeksiantajan puolelta tilausta. Osa tapaajista joudutaan käännyttämään jopa pois sen takia, että tapaamisen ei ole valmistauduttu. Tapaajia vankiloissa käy paljon, tammikuun 2015 aikana Jokelan vankilassa kävi 257 tapaajaa. Vuositasolla tämä tekee keskimäärin yli 3000 tapaajaa.

Ohjeistuksessa on tarkoitus käydä läpi lyhyesti ja ytimekkäästi Jokelan vankilan tapaamiskäytännöt sekä antaa lyhyt ohjeistus myös muista mahdollisista yhteydenpidon välineistä. Ohjeistuksessa on myös tiedotettu se, kuinka vierailuun voi valmistautua ja mitä tuliaisia vankilaan voi tuoda, lähinnä siitä näkökulmasta, mikä on ehdottomasti kiellettyä.

Ohjeistuksen suurin etu on se, että ihmiset voivat tutustua etukäteen vankilassa vallitseviin tapaamiskäytäntöihin ja näin olla valmistautuneita tapaamiseen. Tämä helpottaa myös vanginvartijoiden työtä, koska kaikki tapaajat tulee tarkastaa ja käydä läpi heidän tuomisensa.

Ohjeistuksella voidaan nopeuttaa näitä prosesseja, koska ihmisten tietoisuus on parempi. Tämä on myös tapaajien etu: näin päästään nopeammin tapaamaan itselle rakasta ihmistä. Ensi kertaa tapaamiseen tuleville tämä on kaikista isoin etu, koska etukäteen asiaan tutustumalla voidaan poistaa ensimmäiseen tapaamisen liittyvää jännitystä. Etuna on myös se, että ei tule paikan päällä pettymyksiä siitä, että tiettyjä tuliaisia ei vankilaan saa viedä.

Ohjeistuksesta on etua myös Jokelan vankilalle, koska jos tapaajat on ohjeistettu etukäteen ja he noudattavat ohjeistusta henkilökunnalla ei mene niin paljon aikaa tarkastuksiin. Olettaen tietysti, että ihmiset ovat noudattaneet ohjeistusta. Valmis opas löytyy liitteistä, Liite 3.

15 TULOKSET JA POHDINTA

Alun perin tarkoituksena oli tehdä kvalitatiivinen tutkimus vankien yhteydenpidosta vankilassa. Kysely olisi tehty vankien läheisille ja se olisi sisältänyt lyhyitä kysymyksiä suosituista yhteydenpidon keinoista sekä muutamia kysymyksiä vankilan perhetyöstä. Lopulta päädyimme kuitenkin muuttamaan opinnäytetyömme kehittämispainotteiseksi opinnäytetyöksi. Tähän vaikutti se, että toimeksiantajan puolelta koettiin tarpeelliseksi laatia ohjeistus tapaajia varten. Lopputulokseen vaikutti myös se, että tutkimuslupamme saaminen viipyi odotettua pitempään.

Olemme haastatelleet opasta varten kahta rikosseuraamusesimiestä, jotka ovat antaneet hyviä näkökulmia vankilan perhetyön tämänhetkisestä toteutumisesta sekä sen kehitysmahdollisuuksista sekä mahdollisista parannuskohteista. Olemme, että mielestämme työmme ei ole niin syväluotaava kuin se olisi ollut, jos olisimme voineet haastatella vankiperheitä. Tutkimusluvan saaminen kesti kauemmin kuin kuvittelimme, ja tästä syystä haimme sitä ajallisesti liian myöhään verrattuna aikataulumme. Mielestämme kuitenkin, että saimme koottua hyvän työn perustuen teoriaan ja tietoomme.

Tärkeimpinä yhteydenpidon muotoina esille nousevat tapaamiset sekä puhelinsoitot. Emme usko, että tämä päätelmä olisi muuttunut, vaikka olisimme tehneet kyselyn vankien perheille. Vaikka tekniikka kehittyikin, on vankilassa on aina huomioitava turvallisuus näkökulmat ensimmäiseksi. Kehittämisideamme myötä Jokelassa on kiinnitetty huomiota puhelimella tapahtuvan yhteydenpidon parantamiseen ja uuden puhelinkopin hankintaan. Tapaamista ja kasvokkain näkemistä ei voi korvata mikään muu yhteydenpidon muoto ja kosketus on varsinkin lapsen ja vanhemman suhteessa tärkeätä.

Ohjeistuksen osalta olemme tyytyväisiä lopputulokseen, ja mielestämme siitä on hyötyä toimeksiantajallemme. Toimeksiantaja on tyytyväinen ohjeistukseen ja kokee, että siitä on hyötyä tapaajille. Ohjeistus otetaan käyttöön samaan ai-

kaan, kun uusi pieni tapaamishuone saadaan käyttöön. Tämä on tarkoitus toteutua noin toukokuussa 2015. Lopullinen ohjeistus on suomeksi ja englanniksi.

Halusimme tuoda esille perhetyön näkökulmia vankilassa, koska ne poikkeavat jonkin verran vapaudessa tapahtuvasta perhetyöstä sen osalta, että vankilan olosuhteet rajoittavat työmuotoja joita voidaan toteuttaa. Koimme myös, että perhetyö vankilassa on koko ajan kehittyvä asia, jota voidaan parantaa. Toisaalta on myös tosiasia, että vangit ovat vankilassa syystä ja ovat näin osaltaan itse aiheuttaneet tilanteen, jossa toimitaan rajoitetuissa olosuhteissa.

Toisessa asiantuntijahaastattelussakin tulee ilmi se, että kaikki eivät halua apua vanhemmuuteen ja sen parantamiseen vaan manipuloivat lastensa avulla saadakseen etuisuuksia. Tämä on myös otettava huomioon ja opittava tunnistamaan tämän kaltaisia tilanteita, jotta voidaan kohdistaa resurssit sellaisiin vanhempiin, joilla on oikea motivaatio olla vanhempi ja olla ehkä jopa parempi vanhempi tulevaisuudessa.

Jatkotutkimuksia aiheesta voi tehdä, yhtenä esimerkkinä muun muassa jo aikaisemmin mainittu ohjeistus siitä kuinka lapselle voi kertoa, että vanhempi on vankilassa. Tätä voisi kehittää niin, että tehtäisiin tietopaketti, joka toimitetaan vangin pyynnöstä hänen perheeseensä. Tietopaketissa olisi ohjeistusta siitä, kuinka lapsille voi kertoa vankeudesta ja vankilasta. Tämä olisi hyvä työkalu, johon tukeutua, koska tuskin kukaan vanhempi valmistautuu elämässään siihen, että lapselle pitäisi kertoa toisen vanhemman vankeudesta.

Olivat syyt mitkä tahansa siihen, että vanhempi on vankilassa, on lapsi siihen aina syytön. Tärkeimpänä ajatuksena onkin, että lapsi saisi pitää suhteen vanhempaansa ja että vankeja, joilla on oikea motivaatio vanhemmuussuhteen parantamiseen, pystyttäisiin tukemaan parhaalla mahdollisella tavalla.

LÄHTEET

- Alle puolessa suljetuista vankiloista lapsille tapaamistila. 16.11.2011. Portti vapauteen- sivusto, ajankohtaista. Viitattu 26.12.2014. http://www.porttivapauteen.fi/ajankohtaista/2767/alle_puolessa_suljetuista_vankiloista_lapsille_tapaamistila.
- Andrews D. A. & Bonta J., 2010. Rehabilitating criminal justice policy and practice. American Psychological Association. Viitattu 20.12.2014. <http://pretrial.org/SupervisingDefendantsDocuments/Andrews-Bonta%20%282010%29%20Rehabilitating%20Criminal%20Justice%20Policy%20PPP%20and%20Law.pdf>.
- Asetus lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen voimaansaattamisesta sekä yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain voimaantulosta 60/1991. Viitattu 25.12.2014. <http://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1991/19910060>.
- Diakonia ammattikorkeakoulu 2010. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä. Tampere: Juvenes Print Oy.
- Enroos, R. 2008. Vankila lapsuudessa – lapset vankilassa. Tutkimus lapsista, joiden elämää äidin vankeus värittää. Rikosseuraamusviraston julkaisuja 1/2008. Viitattu 5.11.2012. www.rikosseuraamus.fi/uploads/ovm897zt.pdf.
- Huhtimo, P. & Sassi, T. 2006. ”Kun perhe lusii” Opas vapaudessa rikostaustaisen henkilöiden ja heidän perheidensä kanssa toimiville. Kriminaalihuollon tukisäätiö. Oppaita 1/2006. Viitattu 5.1.2015. www.krits.fi/DOKUMENTS/Kun_perhe_lusii.pdf.
- Hermasson, Elina. Kotineuvola. 1.7.2012. Isäksi ja äidiksi kasvetaan, ei synnytä. Viitattu 13.1.2015. <http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?partikkeli=kot00201>.
- KRITS, Ehjä- perhe toiminta 2015. Viitattu 18.3.2015. http://www.krits.fi/fin/palvelut/ehja_perhe-toiminta/.

- Jokelan vankila. Rikosseuraamuslaitos 2013. Viitattu 20.1.2015.<http://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/jokelan-vankila.html>.
- Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 8.4.1983/361. Viitattu 23.12.2014. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1983/19830361>.
- Laki Rikosseuraamuslaitoksesta. L 27.11.2009/953. Säädös säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 12.10.12. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2009/20090953>.
- Lapsi- ja perhetyölinjaukset 6.1.2013. Rikosseuraamuslaitos 2013. Viitattu 1.12.2014.<http://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/ajankohtaita/tiedotteetjauutiset/2013/04/museovirastosaavankejaavuksiola-vinlinnan-muurienkorjaukseen.html>.
- Lapsen oikeus tavata vankilassa olevaa vanhempaansa. N.d. Portti vapauteen. Viitattu 22.12.2014. http://www.porttivapauteen.fi/laheiset/paiva_kerrallaan/laheinen1.yhteydenpito_vangittuun/1.3_lapsen_oikeus_tavata_vankilassa_olevaa_vanhempaansa.
- Lapsi- ja perhetyö vankilassa. Portti Vapauteen. Viitattu 3.12.2014. http://www.porttivapauteen.fi/laheiset/paiva_kerrallaan/laheinen/1._yhteydenpito_vangittuun/1.1._lapsi-ja_perhetyo_vankilassa.
- Neiramo, I. 2002. Vankeinhoidon etiikka. Teoksessa M. Salminen & K. Toivonen (toim.) Vankeinhoidon perusteet. Vankeinhoidon koulutuskeskus, 34–48.
- Pellonpää, P. & Peräinen S– K. 2013. Saa halata: Vankilan perhetyö – Vankiperheiden puolesta. Sosiaalialan koulutusohjelma Sosiaali -, terveys- ja liikunta –ala. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Viitattu. 17.4.2015. https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/58093/Pellonpaa_Pia_Perainen_Sanna-Kaisa.pdf.pdf?sequence=1.
- Perhe muurin toisella puolella. 2003. Työryhmän mietintö. Rikosseuraamusviraston julkaisuja 1/2003. Viitattu 11.12.2014. <http://www.rikosseuraamus.fi/uploads/o8dfs9bj.pdf>.

- Portti Vapauteen 2015. Viitattu 18.3.2015. <http://www.porttivapauteen.fi/>.
- Päivä kerrallaan 2012. Portti vapauteen. Opas läheiselle ja rangaistukseen tuomitulle. Viitattu 15.3.2015. http://www.porttivapauteen.fi/filebank/867-Paiva_kerrallaan.pdf.
- Ranni, Janne, 2013. Isänä vankilassa. Tampere: Mediapinta
- Rikosseuraamuslaitos Arvot ja Strategia 2014. Viitattu 18.3.2015. <http://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/rikosseuraamuslaitos/arvot.html>.
- Rikosseuraamuslaitoksen tilastoja 2011. Rikosseuraamuslaitos. Viitattu 2.12.2014. <http://www.rikosseuraamus.fi/uploads/7b7wbut14717k.pdf>.
- Rikosseuraamuslaitoksen tilastoja 2013. Rikosseuraamuslaitos. Viitattu 3.12.2014. http://www.rikosseuraamus.fi/material/attachments/rise/julkaisuttilastollinenenvuosikirja/7W5DQb7OB/Rikosseuraamuslaitoksen_tilastollinen_vuosikirja_2013_.pdf.
- Rikosseuraamusalan vuosikertomus 2008. Viitattu. 2.12.2014. http://www.rikosseuraamus.fi/material/attachments/rise/julkaisut-muut/6DpriWW7D/Vuosikertomus_2008.pdf.
- Rusanen, E. 2011. Hoiva, kiintymys ja lapsen kehitys. Porvoo: Bookwell Oy.
- Rönkkö, L. & Rytkönen, T. 2010. Monisäikeinen perhetyö. Helsinki: WSOYpro.
- Ryynänen, H.K. & Suomela, M. 2011. Lähelle. Selvitys yhteydenpitokäytännöistä ja niiden mahdollisista esteistä vankien ja heidän läheistensä välillä. Kriminaalihuollon tukisäätiö.
- Sassi, T & Huhtimo P. 2006. "Kun perhe lusii". Opas vapaudessa rikostaustausten henkilöiden ja heidän perheidensä kanssa toimiville. Kriminaalihuollon tukisäätiö. Oppaita 1/2006. Viitattu 2.12.2014. http://www.porttivapauteen.fi/filebank/577-Kun_perhe_lusii.pdf.
- Sassi, T. 2012. "Kaksoiselämää sitä eli..." Vankien omaisten kokemuksia tuen tarpeesta ja Vankien omaiset VAO ry:n toiminnasta. Opinnäytetyö. Hämeen ammatti-korkeakoulu. Sosiaalipedagoginen sosiaalityö, Sosiaalialan koulutusohjelma. Viitattu 26.12.2014. http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/43901/Tarja_Sassi.pdf?sequence=1.

- Savolainen, V. 2013. Vankeuden värittämä elämä – Vanhemman vankeustuo-
mio osana lapsen elämää. Helsingin yliopiston , valtiotieteen tiede-
kunta. Pro Gradu tutkielma. Viitattu. 17.4.2015. [https://helda.hel-
sinki.fi/bitstream/handle/10138/41838/SavolainenGradu.pdf? se-
quence=2](https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/41838/SavolainenGradu.pdf?sequence=2).
- Tapaamiset n.d. Rikosseuraamuslaitos. Viitattu 6.1.2015. [http://www.rikos-
seuraamus.fi/15970.htm](http://www.rikosseuraamus.fi/15970.htm), täytäntöönpano, yhteydet ulkopuolelle
- Uusitalo, L. 2011. Vapautuvien vankien kuntoutus ja sen tutkimus. Viitattu
15.1.2015. [http://www.kuntoutusportti.fi/portal/fi/tutkimus/tutkimus
kohteita/kohderyhmat/vapautuvien_vankien_kuntoutus/](http://www.kuntoutusportti.fi/portal/fi/tutkimus/tutkimuskohteita/kohderyhmat/vapautuvien_vankien_kuntoutus/).
- Vilen, M., Vihunen, R., Vartiainen, J., Siven, T., Neuvonen, S. & Kurvinen, A.
2006. Lapsuus erityinen elämänvaihe. Helsinki: WSOY Oppimateri-
aalit Oy.
- Yhteydet ulkopuolelle n.d. Rikosseuraamuslaitos. Viitattu 6.10.2012. [http://www
.rikosseuraamus.fi/16062.htm](http://www.rikosseuraamus.fi/16062.htm) , täytäntöönpano
- Valtioneuvoston asetus vankeudesta. A 21.6.2006/509. Säädös säädöstieto
Pankki. Finlexin sivuilla. Viitattu 11.10.2012. [http://www.finlex.fi/
fi/laki/alkup/2006/20060509](http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2006/20060509).
- Vankilat 2013. Rikosseuraamuslaitos. Viitattu 5.12.2014. [http://www.rikos-
seuraamus.fi /fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat.html](http://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat.html).
- Vankeuslaki 23.9.2005/767. Viitattu 3.12.2014. [http://www.finlex.fi/fi/laki/
ajantasa/2005/20050767](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20050767).
- Voikukkalapset ry tukee rikoksesta tuomittujen lapsia 2015. Portti Vapauteen.
Viitattu 18.3.2015. [http://www.porttivapauteen.fi/ vapautuvat/ajan
kohtaista/3190/voikukkalapset_ry_tukee_rikoksesta_tuomittujen
lapsia](http://www.porttivapauteen.fi/vapautuvat/ajan kohtaista/3190/voikukkalapset_ry_tukee_rikoksesta_tuomittujen_lapsia).

LIITE 1: Tutkimuslupa

RISE

RIKOSSEURAAMUSLAITOS

Päätös

24.2.2015

7/332/2015

Jyri Welling
Kaunismaentie 12-14 as.3
11120 Riihimäki
/ Sanna Erholm

Hakemuksenne 19.1.2015

Tutkimuslupahakemus

Olette hakeneet Rikosseuraamuslaitokselta tutkimuslupaa Järvenpään Diakoniam ammattikorkeakoulun opinnäytetyötä varten. Opinnäytteen ohjaajana toimii Marianne Neuvonen.

Tutkimuksen aihe

Yhteydenpidon merkitys vankeuden aikana (perhetyö)

Kohderyhmä

Jokelan vangit ja heidän perheensä

Tutkimuksen toteutus

Kysely Jokelan vankilan perheellisille vangeille. Tapaamistilojen kuvaaminen.

Lupahakemus

Haette lupaa kyselyn ja kuvaamisen suorittamiseen.

Päätös

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö myöntää teille tutkimuslupan kyselyn ja kuvaamisen suorittamiseen hakemuksenne mukaisesti. Kysely ja kuvaaminen tulee tehdä vankilan johtajan tai apulaisjohtajan suostumuksella ja välityksellä.

Vankien osallistuminen tutkimukseen on vapaaehtoista ja heiltä tulee pyytää yksilöity kirjallinen suostumus haastatteluihin.

Osoite
Lintulahdenkuja 4
00530 HELSINKI

Puhelin
029 56 88500

Telekopio
029 56 88446

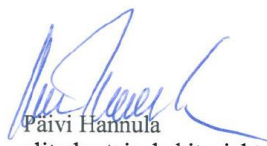
Sähköpostiosoite
kirjaamo.rise@om.fi

2(2)

Tutkimuksen tulokset on esitettävä niin, etteivät yksittäiset henkilöt ole tunnistettavissa. Tutkimusaineisto on säilytettävä siten, ettei se joudu ulkopuolisten käsiin. Tutkimusaineisto on tarkoitettu vain tutkimukselliseen käyttöön ja se on hävitettävä yksilötietojen osalta tutkimuksen valmistuttua. Tutkimuksen toteutus ja tutkimusaineiston keruu ei saa aiheuttaa kohtuutonta haittaa vankilan tai yhdyskuntaseuraamustoimiston muulle toiminnalle.

Tutkimuksen valmistuttua siitä tulee lähettää kopio Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikköön, Jokelan vankilaan sekä Rikosseuraamusalan koulutuskuskuksen Kriminologiselle kirjastolle (Vernissakatu 2A, 01301 VANTAA). Opinnäytteestä tulee myös lähettää sähköpostitse tiivistelmä Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikköön (peter.blomster@om.fi). Rikosseuraamuslaitos pidättää oikeuden julkaista opinnäytteen intranet- ja tiivistelmän internet-sivuillaan.

Tähän päätökseen voi hakea muutosta Helsingin hallinto-oikeudesta. Valitusosoitus liitteenä.

Päivi Hannula

ylitarkastaja, kehitysjohtajan sijainen

Peter Blomster
tutkija

Tiedoksi

Jokelan vankilan johtaja
Etelä-Suomen rikosseuraamusalueen johtaja

LIITE 2: Kyselylomake

Haastattelurunko

14.2.2015

Olemme sosionomiopiskelijoita Järvenpään Diakonia- ammattikorkeakoulusta ja olemme tekemässä opinnäytetyöhön liittyvää asiantuntijahaastatteluja. Tutkimuksellamme on Rikosseuraamuslaitoksen tutkimuslupa numerolla 7/332/2015.

Aiheenamme kehittämispainotteisessa opinnäytetyössämme on tutkia vankilan yhteydenpidon merkityksestä vanhemmuuden tukemisessa, tapaamismuodoista ja vankilan perhetyöstä. Haluaisimme saada tietoa yhteydenpidon muodoista vankeuden aikana ja vankilasta tehtävästä perhetyöstä. Haastattelun tulokset käytetään yhteydenpidon kehittämiseen ja mahdollisten uusien yhteydenpidon vaihtoehtojen esille tuomiseen. Perhetyön osalta kehittämiseen tarvitsemme tietoa vankilasta tapahtuvasta perhetyöstä, teidän asiantuntijuuden ja näkökulman muodossa.

Haastatteluun osallistuminen antaa meille ensiarvoisen tärkeää tietoa, jotta voimme kehittää Jokelan vankilan toimintaa tulevaisuudessa ja antaa kehittämisehdotuksia sekä ideoita Jokelan vankilalle, joka toimii kehittämispainotteisen opinnäytetyömme toimeksiantajana. Asiantuntijahaastattelun tavoitteena on tutkia ja saada tietoa nykyisistä toimintatavoista ja työkäytännöistä.

Mikäli teillä on kysyttävää tai haluatte tietoa tutkimuksen tuloksista, voit olla meihin yhteydessä:

Jyri Welling jyri.welling(at)om.fi jyri.welling(at)student.diak.fi

Sanna Erholm sanna.erholm(at)student.diak.fi

Kiitokset osallistumisesta!

1. Mitä on vankilasta tapahtuva perhetyö?
2. Onko Rikosseuraamuslaitoksen perhetyölle asettamat linjaukset Jokelan vankilassa toteutuneet?
3. Onko yhteydenpidon muodot tai välineet nykyaikaiset ja ajanmukaiset?
4. Mitä merkitystä yhteydenpidolla on vankeuden aikana?
5. Millä tavalla vankila voi tukea vanhemmuutta vankeuden aikana?

6. Ulkomaalaistausten vankien lukumäärä on kasvanut viime vuosina. Miten vankila tukee heidän vanhemmuutta, päivittäisen yhteydenpidon tai tapaamisien yhteydessä?
7. Osana kehityshankettamme teemme Jokelan vankilalle tapaajien oppaan. Onko teillä jotain erityistä, jota haluaisitte tuoda esille oppaassa?

LIITE 3: Jokelan vankila, Tapaajan opas

Jokelan vankila

Jokela prison

Tapaajan opas

Visitor guide

Hyvä tapaaja,

Valvotut tapaamiset järjestetään Jokelan vankilassa lauantaisin, sunnuntaisin ja arkipyhinä. Tapaamisia ei järjestetä juhannus - ja jouluaattona. Tapaamiset ovat kestoaltaan 45 minuuttia. Tapaamiset aloitetaan klo. 9.15 ja viimeinen tapaaminen päättyy klo.13.00. Vanki on itse velvollinen ilmoittamaan teille, tapaamisen ajankohdan. Tarvittaessa, voitte tiedustella tapaamisaikoja Jokelan vankilan päivästyksen puhelinnumerosta 029 56 83200.

Tapaajana teidän on saavuttava Jokelan vankilan portille viimeistään 15 minuuttia ennen tapaamisen alkua ja teidän on todistettava henkilöllisyytenne. Voitte jättää henkilökohtaiset tavarat tapaajille varattuun lukolliseen lokeroon, josta voitte ottaa avaimen mukaan tapaamisiin. Suositeltavaa on, että jätätte arvoesineet kuten avaimet, puhelimet ja muut metallinpaljastamisessa hälyttävät esineet, teille varattuun lokeroon tai vaihtoehtoisesti ette ota niitä mukaan saapuessanne tapaamiseen.

Ulkovaatteet on jätettävä tapaamistilassa olevaan naulakkoon.

Tapaaminen tapahtuu pöydässä, missä teidän ja vangin välissä on lasi. Te ette saa koskettaa vankia tai teidän välissä olevaa lasia, myös lasin rajalinjan ylittäminen on kiellettyä. Tapaajien määrä on rajoitettu kahteen aikuiseen ja kohtuulliseen määrään lapsia, on huomioitava että jokaiselle vangin tapaajalle on varattuna kaksi istuinta.

Voitte jättää vangille tavaroita ja rahaa Jokelan vankilan portille. Ne tavarat, jotka eivät ole sallittuja tai ovat laittomia vankilaolosuhteissa, palautetaan teille poistuessanne tapaamisesta. Vankilan henkilökunta, pyytää teiltä allekirjoituksen luovutetuista tavaroista ja kirjoittaa teille kuitin rahoista, jotka tallennetaan vangin henkilökohtaiselle tilille.

Mikäli teillä on kysyttävää tapaamiskäytäntöjen suhteen, voitte aina kääntyä Jokelan vankilan henkilökunnan puoleen ja tarvittaessa soittaa Jokelan vankilan päivästykseseen 029 56 83200.

Dear visitor,

Controlled visits are organized in Jokela penitentiary on Saturdays, Sundays and on midweek holidays, there are no visits on Midsummer or Christmas Eve. Visits are 45 minutes. Visitations start at 9.15 and last visit ends at 13.00. Inmate is themselves responsible to let you know the time of the visitation. If necessary you can request the time of the visitation by phone +358 29 56 83200 from reception of Jokela penitentiary.

As a visitor you must arrive to gates of Jokela penitentiary at least 15 minutes prior your visit and be able to prove your identity with official identification papers, identity card, passport or driver's license. You may leave your personal belongings to locker that is locked and you will take the key with you. It is recommended to leave your valuables such as keys, mobile phones and other items that may cause alarm when passing the metal detector to locker or alternatively you can choose not to take those items with you at all.

You must leave your outerwear to coat rack situated in meeting room.

Meeting takes place around the table where you and inmate are separated with transparent glass wall. You cannot touch the inmate or the glass between you, also it is strictly prohibited to cross the edge line of the glass wall. The amount of visitors is restricted to two adults and to reasonable amount of children, you may take note that there are only two seats reserved for the each inmates visitors.

You can leave money and goods to inmate on gate to correction officers of Jokela penitentiary. Goods are inspected and those goods that are not legitimate or are illegal in penitentiary conditions are returned to you when leaving the facilities. Correction officers will ask you to sign paper that states the goods left to inmate and will write you a receipt for the money left to inmate, that money will be deposited to inmate's personal account.

If you have any questions concerning the policies of visitations you may always turn to personnel working in Jokela penitentiary. You can call to reception of Jokela penitentiary to number +358 29 56 83200.

YHTEYSTIEDOT CONTACT INFORMATION

Käyntiosoite / Visiting address:

Tikuntekijäntie 1, 05400 Jokela, Finland

Postiosoite / Mailing address:

PL/PB 20, 05401 Jokela, Finland

S-posti / Email:

jokela.vankila@om.fi

Puh. / Tel.:

+358 29 56 83200

Fax: +358 29 56 83300, open prison ward +358 29 56 83232

